

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΡΒΑΡΗΓΟΣ

ΛΙΠΕΞΑΝΟΡΕΣ

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΦΙΔΙΟΥ

Οι γυναίκες, δεν έχουμε ζωή να
μας ανήκει, χαμένες είμαστε
στα χέρια των αντρών... το
ξέρετε θαρρώ και μην καμώνε-
στε εσείς οι νέες πως σας λείπει
η πείρα... γυναίκες είστε και
δεν ξεγελιέται το είναι σας.

Λιπεσάνορες

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση ή αναμετάδοση ή διασκευή και αναπαραγωγή με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, μηχανικό, φωτοτυπικό ή ηχογραφικό του παρόντος έργου ή μέρος αυτού, χωρίς την ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ έγγραφη άδεια του ΕΚΔΟΤΗ και του ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ. Νόμος 2121/1993 και Κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

«Λιπεσάνορες, τα χρόνια του φιδιού»
© Εκδόσεις Ν. & Σ. Μπατσιούλας Ο.Ε., Αθήνα 2014
© Δημήτρης Βαρβαρήγος

ISBN: 978-960-6813-78-8

Επιμέλεια κειμένου:
Νέλλη Μπελεζάκη, Νατάσα Μπελεζάκη

Πίνακας εξωφύλλου: Grecian Reverie, John William Godward (1889)
Πίνακας οπισθόφυλλου: The Course of Empire Destruction,
Thomas Cole (1836)

Εκδόσεις Ν. & Σ. Μπατσιούλας
Κηφισίας 5, 11527 Αθήνα, τ: 2103315186, 2130229425
Πελοπίδου 5, 32200 Θήβα, τ: 2262100795, f: 2262027275
url: www.batsioulas.gr
e: info@batsioulas.gr

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΡΒΑΡΗΓΟΣ

Λιπεσάνορες
Τα χρόνια του φιδιού

*Δέσποινα - Μαρία - Δημήτρα,
κτῆμα σας παντοτινό η ευτυχία της φήμης
που θα στηρίζεται στην Αλήθεια*

Οι δρόμοι αλλάζουν, οι καιροί αλλάζουν, οι τρόποι αλλάζουν, αλλά ο σκοπός είναι ίδιος... Αυτή είναι η μοίρα των θνητών, η μοίρα μας, να αγωνιζόμαστε και να αντιστεκόμαστε... να πολεμάμε και να πέφτουμε, να πέφτουμε και να νικάμε.

Πάντα μπροστά μας η αρχή μιας νίκης κι ενός τέλους.*

Περιεχόμενα

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ	15
Ευρύκλεια	17
Θέτιδα	31
Οινώνη	52
Λήδα	80
Θεανώ	103
Αίθρα	117
Πασιφάη	154
Κλυταμνήστρα	160
ΒΙΒΛΙΟ 2	207
Πολυξένη	209
Βρισηίδα	246
Ανδρομάχη	307
Κρέουσα	427
Κασσάνδρα	455
Ελένη	502
Εκάβη	520
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	525

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

*Μάταιες οι θυσίες στους βωμούς τους...
Αν όμως δε μας γκρέμιζε ο θεός
ανώνυμοι θα σβήναμε και
δεν θα γράφονταν ύμνοι για μας
να τραγουδάνε οι μελλούμενες γενιές...
Ευριπίδη, Τρωάδες*

γυναίκα πρώτη
Ευρύκλεια

*Οι θεοί γνωρίζουν
πως η αποτυχία τους στην πλάση
είναι οι άνθρωποι*

Τι καινούριο και πόσο παράξενο αυτό που μου συμβαίνει τώρα, βγαίνω από το σώμα μου, αιωρούμαι ανάλαφρα από πάνω του κι αυτό στέκει ακίνητο και γαληνεμένο. Έπαψα επιτέλους να πονάω και να φοβάμαι... τι υπέροχη γαλήνη είναι αυτή! Πρώτη μου φορά νιώθω το μεγαλείο της, δεν θυμάμαι να έζησα άλλη μέρα τόσο ήρεμη. Όλη η ζωή ήταν γεμάτη βάσανα, λίγες και σύντομες οι χαρές της. Τώρα που με κοιτάζω καταλαβαίνω πόσο άσχημη ήμουν, πολύ είχα γεράσει, ενενήντα χρόνων ρυτίδες πόνου σκάψανε το δέρμα μου. Πόσο ζαρωμένο και γλωμό που είμαι... παγωμένο, χάλκινο το χρώμα του, δίχως αίμα... Μα, πού βρίσκομαι; Κι όλες αυτές οι άγνωστες σκιές που με περιτριγυρίζουν, τι να ζητάνε; Κι όλα αυτά τα άυλα πρόσωπα που με κυκλώνουν; Απλώνουν τα χέρια τους, τι εκλιπαρούν από μια γριά σαν και του λόγου μου; Με κοιτάζουν λες και με γνωρίζουν. Μα ναι, τώρα που καθαρίζει η ματιά μου στο σκοτάδι, τις ξέρω κι εγώ, είναι οι γυναίκες της Ελλάδας και της Τροίας, τις ξέρω, γνωρίζω τις ιστορίες τους.

Πόσο είναι παράξενο ετούτο το παιχνίδι των ψυχών! Να, όλη μου η ζωή παρούσα, ξεδιπλώνεται σαν μακρινή ιστορία.

Ελάτε, ελάτε γυναίκες σιμά μου, ελάτε χαροκαμένες να σας μιλήσω για τη ζωή μου και να μου πείτε για τις δικές σας, πολύ θέλω να μάθω όσα δεν ξέρω για εσάς.

Είμαι γριά κι έχω ξεχάσει, αλλά όχι οποιαδήποτε, εγώ ήμουν η Ευρύκλεια, η πιστή τροφός του Οδυσσέα, βρέθηκα στο Θιάκι από πολύ μικρή όταν με αγόρασε ο αφέντης Λαέρτης και μ' έφερε στο παλάτι του. Εγώ ανέθρεψα και τον Τηλέμαχο στα δύσκολα κι ατελείωτα χρόνια που ο Δυσσέας έλειπε στο πόλεμο της Δαρδανίας. Κι όταν αυτός επέστρεψε, μόνο εγώ που τον είχα μεγαλώσει τον αναγνώρισα και το ανήγγειλα στην Πηνελόπη που πέθαινε στην αγωνία για τη ζωή του.

Είμαι η μόνη που έζησα τόσο πολύ και δεν ξέρω για ποιο λόγο με κράτησαν οι θεοί στη ζωή. Τι παράδειγμα να ήμουνα εγώ για τους άλλους που έπρεπε να το μάθουν; Τι μπορούσα να αποδείξω; Μήπως για την πίστη που επέδειξα σε όλη τη ζωή μου στους αφεντάδες; Μα τους θεούς, με αυτούς τους ανθρώπους δεν ένιωσα ποτέ παρείσακτη δούλα -αντίθετα έζησα ελεύθερη και τους πόνεσα όλους γιατί τους ένιωσα σαν δική μου οικογένεια. Μπορεί οι θεοί να με κρατήσανε στο ταπεινό μου βίο για τις ιατρικές ικανότητες που πρόσφερα στους ανθρώπους; Είχα μάθει τόσα χρόνια στη ζωή μου να θεραπεύω το έκζεμα, να ρίχνω τον πυρετό με βοτάνια, ν' αφαϊμάζω το βρώμικο αίμα από πληγές κακοφορμισμένες και να ξεγεννώ γυναίκες δίχως το φόβο της αιμορραγίας, κι άλλα πολλά... χωρίς σίγουρη επιτυχία, όμως βοηθούσαν τον πόνο. Πολύ με αγαπήσανε οι γυναίκες για τούτα μου τα κατορθώματα.

Από παιδούλα εδώ, στην όμορφη Ιθάκη μεγάλωσα -και μέσα στο παλάτι του Οδυσσέα έζησα από την ημέρα που βόηθησα την κυρά μου, την Πηνελόπη, να γεννήσει τον Τηλέμαχο, το γιο τους. Περονούσαμε πολύ ειρηνικά, όχι μόνο εμείς, μα και όλος ο λαός. Φτωχό βασίλειο, φτωχικά ζούσαμε, αλλά τίμια. Τίποτα δεν μας έλειπε, ήταν μια όμορφη ζωή, γεμάτη συναισθήματα. Και όσοι σε άλλες χώρες μάς νόμιζαν

άξεστους χωριάτες, ακόμη κι αυτοί στο τέλος δεν έβρισκαν να πουν άσχημο λόγο. Είχαμε ό,τι θέλαμε, κανένα δεν ενοχλούσαμε. Μόνο ο βασιλιάς άφηνε κατά διαστήματα το Θιάκι και ξενιτευότανε. «Ασίγαστη καίει μέσα του η λαχάρα για περιπέτεια, αλλά πάντα γυρνάει πίσω στην πατρίδα, σε εμάς τους αγαπημένους του».

Αυτά τα λόγια άκουγα να τα λέει συχνά η Πηνελόπη.

Πιστεύαμε στους θεούς και ποτέ δεν τους ξεχνούσαμε, όλο σπονδές κάναμε κι όλο χορούς στήναμε και τραγουδούσαμε μέσα στα δάση προς τιμήν του Λυκείου Απόλλωνα. Τότε που ήμουνα νέα, πίστευα ότι μπορούν να μας συντρέξουν στις επικλήσεις μας, τώρα είμαι γεμάτη αμφιβολίες για το ενδιαφέρον τους στους θνητούς.

Μαζί με τον Τηλέμαχο φρόντιζα και τον Φήμιο, το γιο του Τερπίδα, ενός δούλου που εμπιστευόταν ο Δυσσέας καλύτερα κι από Έλληνα. Τα δυο παιδιά ήσαν αχώριστα -μαζί τρωγόπιναν, μαζί κοιμόνταν, μαζί μάθαιναν γράμματα από καλούς παιδοτρίφτες. Στις αμιουδερές παραλίες της Ιθάκης πλατσουρίζανε κι ακόμη και με τις φουσκοθαλασιές ο πολυμήχανος αφέντης μας, ατρόμητος καθώς ήταν, τους έπαιρνε μαζί του «για ν' ανθρωθούνε μέσα στα στοιχεία της φύσης» μας έλεγε, γελώντας που φοβόμαστε οι γυναίκες και τον εκλιπαρούσαμε, η Πηνελόπη κι εγώ, να τα αφήσει ήσυχα.

Ο Φήμιος την έτρεμε τη θάλασσα, αλλά δεν έφερνε αντίρρηση, κατάπινε το φόβο του για να φαίνεται κι αυτός όμοιος με τον Τηλέμαχο, που πάντα έδειχνε θαρραλέος και ψύχραιμος, όπως ο πατέρας του.

Ο μικρός μου Τηλέμαχος, από μικρός αυτός ήταν ανήσυχος, παρορμητικός και δυνατός, νεύρο σκέτο. Όλη μέρα στην παλαιότερα βρισκόταν και μάθαινε να παλεύει και να αντέχει στον πόνο. Τον προετοιμάζε ο Οδυσσέας για διάδοχό του. Αντίθετα με τον Φήμιο, που ήταν αδύναμος, φιλάσθενος και μόνη κλίση που είχε ήταν στη μουσική.

Μεγαλώνοντας τα δυο παιδιά άλλαζαν δρόμους. Ο Τηλέμαχος γινόταν αληθινός πολεμιστής και με κρίση βασιλική.

Ο Φήμιος αιοδός. Εύκολα έμαθε τη φόρμιγγα και η φωνή του σταθερή και απαλή ψυχαγωγούσε ακόμη και τους μνηστήρες της κυράς μου που είχαν μαζευτεί στο παλάτι στη διάρκεια της απουσίας του ήρωα αφέντη μας.

Σε όλους άρεσε να ακούνε τα άσματά του και τις αφηγήσεις του για το φιλάδελφο του Τηλέμαχο μέσα στην παλαίστρα, αλλά και για όλα όσα συνέβαιναν στο βασιλείο μας. Έζησε από κοντά όλη την ιστορία ετούτου του παλατιού. Τις καλές και τις κακές μέρες του. Τη φυγή του Οδυσσέα για τα μέρη της Δαρδανίας που μαζί με άλλους τρανούς ρηγάδες της Ελλάδας εκστράτευσαν για να πατήσουν το κάστρο της πλούσιας Τροίας.

Μα τους θεούς, τι εποχή ήταν κι εκείνη, κανένας δεν περίμενε πως θα κρατούσε δέκα ολόκληρα χρόνια αυτός ο καταραμένος πόλεμος και, όπως όλα στο χρόνο αλλάζουν, άλλαξαν και τα πράγματα μέσα στο παλάτι.

Ο καημένος, ο Τερπίδας, πόσο πολύ δυσκολεύτηκε να φέρει βόλτα με όσα ο κύρης του Οδυσσέας φεύγοντας για την Τροία τον φόρτωσε προβλήματα, βάζοντάς τον σύμβουλο της γυναίκας του της Πηνελόπης και διαχειριστή των χωραφιών.

Βέβαια, δεν κατάφερε να κάνει πολλά πράγματα με τόσους άντρες που μαζεύονταν στο παλάτι ως επίδοξοι μνηστήρες, καθώς έβλεπαν να περνάνε τα χρόνια κι ο βασιλιάς Οδυσσέας να μην επιστρέφει στη χώρα του. Και τι δεν έζησα, και τι δεν είδαν όλο αυτό το διάστημα τα μάτια μου. Γέμιζε η ψυχή μου τρόμο από τους θανάτους και το πολύ αίμα που χυνότανε άδικα γύρω μας. Πολύ θλιβερές μέρες για την Πηνελόπη. Χαμένη μέσα στο δάκρυ και τη σιωπή η ζωή της. Μόνη, δίχως άντρα, με την αβεβαιότητα μέσα της αν ζει ή αν πέθανε κρατούσε τη συζυγική θέση της με περηφάνια και μεγάλωνε με προσοχή το γιο της, κατευνάζοντας τη νεανική απάδα του για να τον προστατέψει από τους βάνδαλους που εποφθαλμιούσαν το βασιλείο τους.

Οι άνθρωποι είναι τα πιο άγρια θηρία, όταν νιώσουν δυνατοί. Σαν θήραμα λιονταριού ξεσκίζουν τον αντίπαλό

τους για να κερδίσουν όσα πράγματα έχουν βάλει στο μυαλό τους ν' αποκτήσουν από αυτόν.

Τα περισσότερα βράδια εκείνων των δέκα μαρτυρικών χρόνων που έλειψε ο Οδυσσέας, δεν κατάφερα να κλείσω μάτι. Ο φόβος με κατέκλυζε, τέντωνε τα νεύρα μου κι έψαχνα μέσα στο σκοτάδι να ξεχωρίσω σκιές, ψιθυρίσματα και θορύβους. Γλυκό φαί δεν φάγαμε όλο αυτό το διάστημα. Η μυρωδιά του αχνιστού ψωμιού που έβγαζε από το φούρνο η Πηνελόπη κάθε πρωί είχε δώσει τη θέση της στο καυτό αίμα που είχε χυθεί το προηγούμενο βράδυ από τους μεθυσμένους αγροίκους που καιροφυλακτούσαν ν' αρπάξουν το βασίλειο του κύρη μου. Οι υπηρέτριες της βασίλισσας την άλλη μέρα με κουβάδες νερό από τη θάλασσα κι απ' τα πηγάρια ξέπλεναν τα πλακόστρωτα από τα ξεραμένα αίματα.

Μα το πιο πολύ αίμα χύθηκε όταν εκείνος επέστρεψε, και με τη βοήθεια του γιου του, με το τόξο και το σπαθί του καθάρισε όλους τους επίδοξους κλέφτες του παλατιού και επίδοξους μνηστήρες της γυναίκας του. Τιμώρησε αυστηρά ακόμη και τους άπιστους δούλους που είχε στη δούλεψή του.

Όλα αυτά που είδα, έζησα και άκουσα, ο Φήμιος τα διατήρησε ζωντανά μέσα στο χρόνο χάριν της μουσικής και των ασμάτων του. Μα, μετά, όταν η ζωή μας βρήκε πάλι τη γαλήνη, οι διηγήσεις του Οδυσσέα από τον πόλεμο της Τροίας ήταν αυτές που σημάδεψαν την ψυχή μου πιο πολύ και με ανάγκασαν μετά το θάνατό του να τις μεταδίδω κι ο Φήμιος να τις τραγουδά για να τις μάθει ο κόσμος όλος.

Δεν είναι εύκολο να αφηγείσαι τον πόλεμο, το πιο σκληρό και άτιμο πράγμα για τον άνθρωπο να μιλάει για το θάνατο. Μα και του Φήμιου πύρωνε το δάκρυ, και για έναν αιοδό τρυφερό σαν και του λόγου του να τρέμει η φωνή του είναι δύσκολο το τραγούδι.

Σαν νερό περνούν οι χρόνοι. Πάνε κιόλας έντεκα χρόνια που πέθανε ο γενναίος Οδυσσέας και λίγο μετά η καλόγνωμη Πηνελόπη, που λόγο πικρό δεν άκουσα από το στόμα της τόσα χρόνια στη δούλεψή της. Μα κι εγώ δε στέκω πια

καλά, τα χρόνια με βαραίνουν, μόνο στο φαί έχω το νου μου, λες κι αυτό θα με γλιτώσει απ' το θάνατο αν είναι λιγότερο ή περισσότερο αλατισμένο.

Πιο πολύ με βασανίζει που χάνεται η λογική μου και τα γόνατά μου λυγίζουνε από τον πόνο. Θαρρώ πως έφτασε η ώρα να σας αφηγηθώ για στερνή φορά μου όλα όσα άκουσα απ' τον πολύξερο, συνετό και μαζί πανούργο κύρη μου Οδυσσέα, αλλά θα προσπαθήσω χωρίς την ανάμειξη των θεών στις ανθρώπινες υποθέσεις.

Οι θεοί γνωρίζουν πως η αποτυχία τους στην πλάση είναι οι άνθρωποι. Γι' αυτό αποφεύγουν να μεσολαβούν στις επιθυμίες και τους εγωισμούς τους. Έχουν τα δικά τους έργα, πιο σοβαρά απ' τ' ανθρώπινα να φέρουνε σε πέρας. Άλλωστε, κι όσες φορές συνέβηκε να πάρουν θέση στα ανθρώπινα προβλήματα, έριδα και φαγωμάρα απλωνότανε ανάμεσά τους μεγάλη κι αξεδιάλυτη.

Ο πόλεμος είναι προσβολή στη δημιουργία, αλλά φαίνεται πως οι άνθρωποι τον αγαπούν εξίσου με τη ζωή τους. Λες και είναι φωλιασμένη η ιδέα του σαν κληρονομιά από πατέρα σε γιο μέσα στις καρδιές των αντρών. Αυτός ο πόλεμος που θα σας αφηγηθώ έγινε για μια γυναίκα, την ομορφότερη θνητή, την Ελένη, την Ωραία Ελένη, που κοσμούσε τη φύση με την εξαίσια ομορφιά της. Θα μου πείτε πως δεν ήταν η μοναδική γυναίκα στη γη που για χατίρι της ξέσπασε έριδα, όμως εδώ ξεσηκώθηκε όλη η Ελλάδα κι ετοιμάστηκε για μακρινή εκστρατεία εναντίον της πλούσιας Τροίας στη μακρινή Δαρδανία.

Έτυχε αυτή, η Ωραία Ελένη, να είναι η αφορμή να ανάψει η φωτιά του πολέμου, καθώς ζωντανή ήταν και η προηγούμενη φιλονικία των δύο χωρών, πάλι για μια γυναίκα. Έτσι είναι καμωμένη η ζωή, η μια ιστορία να γεννάει την άλλη και να γίνονται τα ίδια πράγματα με διαφορετικά πρόσωπα σε διαφορετικούς χρόνους. Την ιστορία αυτή δεν την έζησα, ήμουν αγέννητη, αλλά τη γνωρίζω από το θρύλο της.

Είπα στην αρχή να μην μιλήσω για τους θεούς αλλά υπάρχουν δύο αφηγήσεις, ότι ετούτος ο θρύλος δεν είναι μόνο ανθρώπινος αλλά έχει και θεϊκή ανάμειξη. Θα μιλήσω και για τους δύο, κι ας πιστεύω εγώ μόνο τον ανθρώπινο.

Ήταν κάμποσα χρόνια πριν, όταν την Τροία κυβερνούσε ο βασιλιάς Λαομέδοντας, γιος του Ίλου και της Ερυδίκης και πατέρας πολλών παιδιών, μεταξύ των οποίων ο Ποδάρκης και η πανέμορφη Ησιόνη. Έκαιγε στα σωθικά του Λαομέδοντα μια λάβα συγκεντρωμένη σε φιλοδοξία που ξεσπούσε γεμάτη πονηριά και δόλο σε κάθε του σκέψη και κίνηση. Με όποιον συναναστρεφόταν έπαιρνε αυτό που ήθελε και κατόπιν αφηφούσε το λόγο του και δεν ανταποκρινόταν στα συμφωνημένα. Ήταν ένας άντρας που με την εξαπάτηση και τις πλεκτάνες του κατάφερε να μεγαλώνει και να φτιάχνει ένα πλούσιο βασίλειο, αλλά να κάνει αρκετούς εχθρούς.

Μέχρι και την υπόσχεσή του αθέτησε, να δώσει αμοιβή στους δυο θεούς, Απόλλωνα και Ποσειδώνα, που ήταν τιμωρημένοι από τον Δία, να ζήσουν στην Ίδα, στη δούλεψή του για ένα χρόνο. Γνώριζε ο παμπόνηρος, πως αν από χέρι θεών χτιζόταν ένα τείχος γύρω από την πόλη της Τροίας δεν θα έπεφτε ποτέ από κανένα στρατό, όσο δυνατός κι αν ήταν.

Συμφώνησε με τον Απόλλωνα να του φυλάει τα κοπάδια και με τον Ποσειδώνα να χτίσει μόνος του ένα ψηλό τείχος και θα τους έδινε όλα τα νιογέννητα μοσχάρια που θα γεννιούνταν μέχρι να τελειώσει τούτο τον άθλο.

Τα τείχη γύρω από την πόλη υψώνονταν επιβλητικά και κάθε θνητός καταλάβαινε πως μόνο ένας θεός θα μπορούσε να φέρει σε πέρας ένα τόσο τεράστιο έργο.

Ο Ποσειδώνας για να τελειώσει σύντομα ανέθεσε εργασίες στον Αιακό από την Αίγινα, τον πατέρα του Πηλέα και του Τελαμώνα. Το έργο τελείωσε, μα ο Λαομέδοντας δεν τήρησε τη συμφωνία να τους δώσει τα μοσχάρια ισχυριζόμενος ότι η συμφωνία τους ήταν να το χτίσει το τείχος μόνος του ο Ποσειδώνας.

Οι θεοί έφυγαν από την Τροία με άδεια χέρια και γεμάτοι οργή για τη συμπεριφορά του δόλιου θνητού βασιλιά. Αντίθετα, εκείνος αισθανόταν χαρούμενος για το κατόρθωμά του δίχως να λογιάζει ότι από εκείνη τη στιγμή θα είχε αντιπάλους δυο σοβαρούς και πολύ οργισμένους εχθρούς.

Ο θρύλος συνεχίζει να μιλάει, ότι οι δυο θεοί δεν άργησαν να πάρουν εκδίκηση. Ο Απόλλωνας πρώτος γέμισε την πόλη ποντίκια, η μεταδοτική και θανατηφόρα ασθένεια της πανούκλας για αρκετούς μήνες ξεπάστρευε το λαό. Και σαν να μην έφτανε ετούτο το κακό, ο θαλασσοκράτορας Ποσειδώνας έφερε από το βαθύ ωκεανό ένα άγριο κήτος που κατέστρεφε τα ακρογιάλια και τα λιμάνια της χώρας. Με τα τεράστια κύματα που σήκωνε γέμισε τους κάμπους θαλασσινό νερό καθιστώντας άγονη τη γη που τίποτα πια δεν καρποφορούσε.

Ο λοιμός ήταν μεγάλος και χτυπούσε αδιακρίτως κάθε τάξη. Τότε αποφάσισε ο Λαιομέδοντας να πάει στο μαντείο του Δία, να του πουν οι ιερείς με ποιον τρόπο θα κατεύναζε τους δυο θεούς.

Το τίμημα ήταν βαρύ, του είπαν πως οι θεοί θα κατεύναζαν την οργή τους μόνο αν θυσίαζε ό,τι πιο αγαπημένο είχε στη ζωή του. Σάλεψε η ματιά του και γεμάτος απόγνωση άρχισε να χτυπάει τις γροθιές του στο χώμα, που το πιο αγαπημένο που είχε στη ζωή του ήταν η πανέμορφη και καλόκαρδη κόρη του Ησιόνη. Μέσα στο κλάμα και τον οδυσμό, ούρλιαζε: Όχι αυτό, κάλλιο τη δική μου να πάρετε ζωή. Όχι την Ησιόνη μου! Όχι!

Επέστρεψε στο παλάτι σκασμένος. Έφαχνε το μυαλό του να βρει κάποια άλλη λύση. Και δεν άργησε να του έρθει μια ιδέα, να πάρει μια άλλη τη θέση της κόρης του. Εύκολη η σκέψη, αλλά δύσκολη η εκτέλεση. Κανείς δεν δέχτηκε να δώσει την κόρη του με όσα πλούτη κι αν έταζε ο βασιλιάς. Μέχρι και η συνέλευση στο παλάτι αντέδρασε έντονα, λέγοντας πως άδικα θα χανόταν όποια κόρη αντικαθιστούσε

την Ησιόνη. Οι θεοί δεν θα ξεγελιούνταν και τότε η τιμωρία θα ήταν σκληρότερη για όλους.

Στην επιμονή του Λαομέδοντα κάποιοι δέχτηκαν να βάλουν κλήρο, αλλά η θεία δίκη ήταν παρούσα. Ο κλήρος έπεσε και πάλι στην Ησιόνη. Αυτό αποδείκνυε πόσο δυνατή και αμετάκλητη ήταν η βούληση των θεών. Το βράδυ επισκέφτηκε την κόρη του που κοιμόταν ανέμελη και δεν γνώριζε ποιο χρέος είχε να ξεπληρώσει για τον πατέρα της. Την περιεργάστηκε για λίγο δίχως να βγάλει κουβέντα κι όταν τα μάτια του άρχισαν να νοτίζουν χάθηκε στο σκοτεινό διάδρομο με γοργό βήμα.

Την επομένη το πρωί οι γυναίκες του παλατιού με δάκρυα στα μάτια και ψιθυριστά μοιρολόγια οδήγησαν τη σιωπηλή Ησιόνη σε έναν βράχο που εκτεινόταν βαθιά στη θάλασσα. Ήταν το πιο άγριο σημείο που λυσομανούσε ο βοριάς και σήκωνε πελώρια κύματα, ήταν και το σημείο που έβγαινε το θαλάσσιο κήτος κάθε που ήθελε να κατασπαράξει τη λεία του.

Την έγδυσαν και την έδεσαν με χοντρές αλυσίδες. Η Ησιόνη ούτε αντέδρασε ούτε ζήτησε οίκτο από τον πατέρα της που την κοίταζε από τις επάλξεις του κάστρου περιίλυτος.

Μόνο στην παραμάνα της, που ξεσπούσε σε λυγμούς στα πόδια της, τής είπε μόλις οι στρατιώτες της μήνυσαν να φύγει.

«Πες στον βασιλιά, ήταν θέλημα των θεών και καμιά κακία δεν του κρατάω... και στο αδελφό μου τον Ποδάρχη ότι δεν θα ξεχάσω το θάρρος και την αγάπη του να πάρει τη θέση μου».

Η γοιά παραμάνα κούνησε το κεφάλι της καταφατικά, με την ανάστροφη του χεριού της σκούπισε τα δάκρυα και ψέλλιζε όσο με κόπο τα γέρικα πόδια την απομάκρυναν: Κόρη μου! Κόρη μου!

Το σκοτάδι έπεσε γρήγορα, η Ησιόνη έτρεμε από το παγωμένο νερό που χτυπούσε αλύπητα το γυμνό κορμί της. Παρακαλούσε να πεθάνει για να μην υποφέρει, μέχρι που έχασε τις αισθήσεις της.

Για καλή της τύχη, ώρες αργότερα, ένα πολύσκαρμο άρμενο έδενε μπροστά στην πόλη ανοιχτά του κόλπου. Ήταν η εποχή που ο Ηρακλής επέστρεφε από τη Λυδία που τον είχε κρατήσει σκλάβο της η φαντασμένη βασίλισσα Ομφάλη και τον ταπεινώσε όσο κανέναν άλλον τρανό άντρα, για το θάνατο του φίλου του Ίφιτου που άθελά του ο ήρωας είχε σκοτώσει. Τον έντυνε με γυναικεία ρούχα και τον έβαξε μαζί με τις δούλες της στον αργαλειό να υφαίνει και να γνέθει, για να περιγελούν στο παλάτι τον πιο τρανό ήρωα της Ελλάδας. Περιγελούσαν αυτόν που είχε καταφέρει τους πιο δύσκολους και σκληρούς άθλους.

Σταμάτησαν για ανεφοδιασμό, νερό και τρόφιμα. Κατέβηκαν, ο Ηρακλής με το φίλο του τον Τελαμώνα και μερικούς ακόμη ναύτες να πατήσουνε στέρεα γη. Πήγαν οι δυο άντρες στο παλάτι να ζητήσουνε προμήθειες κι έμαθαν από το θλιμμένο βασιλιά για την άτυχη Ησιόνη. Ο Ηρακλής, δίχως να πολυσκεφτεί, ζήτησε από τον Λαομέδοντα να του δώσει τα δυο άσπρα βασιλικά άλογα ως αντάλλαγμα για τη ζωή της κόρης του. Εκείνος δέχτηκε και ο Ηρακλής, αφού ελευθέρωσε την Ησιόνη, σπάζοντας τα άρρηκτα δεσμά που την είχαν δεμένη, έδωσε μάχη με το κήτος που κράτησε ώρες πολλές, ώσπου κατάφερε να το σκοτώσει και να σώσει τη χώρα του Λαομέδοντα. Ο δόλιος βασιλιάς όμως, για άλλη μια φορά δεν κράτησε την υπόσχεσή του, δίνοντας στον τρανό ήρωα δυο άλλα άλογα, όχι από το βασιλικό κοπάδι. Ο Ηρακλής κατάλαβε την απάτη και επιτέθηκε στην πόλη ρημάζοντάς την.

Ο άλλος θρύλος, αυτός που εγώ πιστεύω, λέει ότι ο πολυμήχανος κι επιδέξιος Αιακός, ο πατέρας του Πηλέα και του Τελαμώνα, ανέλαβε να χτίσει τα τειχιά της Τροίας. Το σπουδαίο έργο προχωρούσε γρήγορα, οι μεγάλοι σμιλεμένοι ογκόλιθοι τοποθετούνταν με έναν περίτεχνο τρόπο, όπου στα ψηλά σημεία των επάλξεων έπαιρναν μια κλίση που σίγουρα θα δυσκόλευε την αναρρίχηση των εχθρών. Από τ' ανοιχτά της θάλασσας άρχισε ο μεγάλος λόφος της

πεδιάδας να δεσπόζει όσο τα μεγάλα τείχη υψώνονταν περιμετρικά της πόλης.

Λίγο πριν ολοκληρωθεί το έργο, ο Αιακός σταμάτησε να δουλεύει γιατί ο Λαιομέδοντας δεν τον πλήρωνε, με τη δικαιολογία ότι του είχαν τελειώσει τα χρήματα. Ο Αιακός, θυμωμένος που δεν κράτησε το λόγο του ο Λαιομέδοντας, παρατάει τα εργαλεία και ένα μέρος του τείχους μισοτελειωμένο και φεύγει για τη χώρα του, την Αίγινα, επισύροντας κατάρες να πάρουν εκδίκηση οι θεοί Ποσειδώνας και Απόλλωνας, φέρνοντας συμφορές και μάλιστα στην πόλη.

Το μισοχτισμένο τείχος το ολοκλήρωσε ο Λαιομέδοντας με δικούς του μαστόρους, όμως ετούτο το τμήμα ήταν ευάλωτο και γι' αυτό κατόπιν φυλασσόταν στις επάλξεις του με διπλή φρουρά.

Τα χρόνια περνούσαν και το περιστατικό αυτό είχε ξεχαστεί στο δόλιο μυαλό του Λαιομέδοντα. Κι ενώ όλα έδειχναν ότι τίποτα δεν θα άλλαζε τους συνήθεις τρόπους του, ένα πρωί η Τροία σείστηκε από έναν δυνατό σεισμό. Τα περισσότερα κτίρια κατέρρευσαν, άλλα μισογκρεμίστηκαν, τα υπόλοιπα ράγισαν και ήσαν ακατοίκητα. Κανένα δεν έμεινε αλώβητο στη δύναμη του Εγκέλαδου. Ο λαός πανικόβλητος βγήκε στους δρόμους τρέχοντας μέσα σε ένα πυκνό σύννεφο σκόνης που σηκωνόταν από την τρεμάμενη γη. Τα νερά του φυσικού λιμανιού τραβήχτηκαν προς τα μέσα σαν κάποια θεϊκή δύναμη να είχε παρέμβει. Σε τεράστιο βουνό υψώθηκε η θάλασσα· κι όρμησε πάλι προς την ξηρά πλημμυρίζοντας όλο τον κάμπο, παρασέροντας ό,τι είχε απομείνει όρθιο.

Το μεγάλο κάστρο άντεξε το σεισμό και σταμάτησε το παλιρροϊκό κύμα, μόνο το τμήμα που είχε χτίσει ο Λαιομέδοντας γκρεμίστηκε, αφανίζοντας όσα σπίτια και ψυχές βρίσκονταν πίσω του. Η καταστροφή ήταν απερίγραπτη. Το αλμυρό νερό χάλασε τις σοδειές, μάρανε τους κάμπους. Μέρη αργότερα μολύνθηκε ο αέρας από την αποσύνθεση, ξέσπασε μεγάλος λοιμός.

Η αντάρα της θάλασσας ταρακούνησε το καράβι που έπλεε στα νερά του Ελλήσποντου. Ήταν το καράβι του Ηρακλή που μαζί με τον φίλο του τον Τελαμώννα επέστρεφαν από την εκστρατεία με τις άγριες Αμαζόνες. Φτάνοντας στις ακτές της Τροίας είδαν μια γυμνή γυναίκα δεμένη σε έναν βράχο να τη βολοδέρνουν τα αφρισμένα κύματα και οι δυνατοί αγέροντες. Ο Ηρακλής, δίχως να το σκεφτεί, την ελευθέρωσε και τη φρόντισε, που ήταν μισοπεθαμένη. Η Ησιόνη, μόλις συνήλθε, τού εξιστόρησε πως η ανέχεια και ο τρόμος είχε κάνει το συμβούλιο του κράτους να ζητήσει από το βασιλιά Λαομέδοντα να καταφύγει σε ανθρωποθυσία του πιο αγαπημένου του προσώπου για να κατευναστεί ο θεός Ποσειδώνας και να σταματήσει το κακό που είχε βρει τη χώρα τους.

Ο Τελαμώννας, που είχε δουλέψει στα τείχη με τον πατέρα του και αποζητούσε την εκδίκηση, βρήκε την ευκαιρία κι έπεισε τον Ηρακλή να λεηλατήσουν τη ρημαγμένη χώρα για να αποκαταστήσουν πάλι με τα λάφυρα που θα αποκόμιζαν όσα έχασαν στη δύσκολη εκστρατεία κατά των Αμαζόνων.

Το επιχείρημα του Τελαμώννα ήταν πως, αν δεν το έκαναν αυτοί, άλλοι αρχηγοί από τις γύρω περιοχές θα επωφελούνταν τα λάφυρα και οι ίδιοι θα ήταν οι χαμένοι.

Ο διαλυμένος στρατός της Τροίας δεν κατάφερε να αντιμετωπίσει τους δυο ήρωες. Στη σκληρή μάχη επάνω σκοτώνεται ο Λαομέδοντας -και η λιγοστή βασιλική φρουρά του για να γλιτώσει τράπηκε σε φυγή στις δασωμένες πλαγιές της Ίδας. Η λεηλασία επέφερε μεγάλα κέρδη, ό,τι πλεούμενο είχε γλιτώσει από την καταστροφή επισκευάστηκε, φορτώθηκε και επανδρώθηκε, έτοιμο για αναχώρηση.

Ο Τελαμώννας όσες μέρες γινόταν η προετοιμασία της αναχώρησης ερωτεύτηκε την όμορφη Ησιόνη και την πήρε σκλάβα του. Εκείνη ζήτησε για τελευταία χάρη να μην σκοτώσουν τον αδελφό της Ποδάρχη, που ήταν αιχμάλωτος. Ο ερωτευμένος Τελαμώννας δεν μπορούσε να αρνηθεί κι έστεψε τον νεαρό Ποδάρχη βασιλιά της κατεστραμμένης Τροίας. Σε ονομάζω Πρίαμο, του φώναξε γελώντας ειρωνικά και σάλ-

παρε για τη χώρα του. Ο Πρίαμος ορκίστηκε στον εξαθλιωμένο λαό του να κάνει τη χώρα του πάλι δυνατή και περήφανη και το νέο όνομά του Πρίαμος (εξαγορασμένος), μια μέρα θα γινόταν θρύλος που θα εκδικιόταν τους βαρβάρους που είχαν λεηλατήσει την Τροία και είχαν απαγάγει την Ησιόνη.

Όπως και να έχει ο μύθος, ο Τελαμώνας, από τότε κρατούσε την Ησιόνη στο παλάτι του παρά τη θέλησή της. Αν κι εμένα μου φαίνεται πως και η ίδια τόσα χρόνια θα είχε συνηθίσει στη νέα ζωή και θα δυσκολευόταν να πάρει μιαν απόφαση, αν είχε το δικαίωμα της επιλογής, να μείνει ή να επιστρέψει στη χώρα της, στους δικούς της.

Ο Πρίαμος με διαλυμένο στρατό από τον πόλεμο και με κουρσεμένο κράτος αδυνατούσε να διεκδικήσει την επιστροφή της αδερφής του, όσο κι αν προσπάθησε να πείσει τον άρπαγά της στέλνοντας αποστολές, πότε τάζοντας λάφυρα κι άλλοτε ζητώντας τον οίκο του. Όμως, ποτέ δεν κατάφερε να τον πείσει με όσα του έταζε.

Όταν μετά λίγα χρόνια το Βασίλειο του Πριάμου ορθοπόδησε κι άρχιζε πάλι να βρίσκει τη δύναμή του και να συγκροτεί έναν μεγάλο και καλά εξοπλισμένο στρατό, ζήτησε από τον Τελαμόνα να του παραδώσει την αδελφή του, την Ησιόνη. Εκείνος αρνιόταν με μια ειρωνεία που ξεσήκωνε την οργή και το μένος που ήταν φωλιασμένο στο στήθος του Πριάμου και κάθε μέρα μεγάλωνε και πιο πολύ κρατώντας βαθιά στο μυαλό του ζωντανή την εκδίκηση.

Τα κατοπινά χρόνια, το κακό ξυπνούσε στην απαλή ωραιοσύνη ενός πρωινού, όταν μια περιέργα δροσάτη πνοή ονείρου πέρασε πάνω απ' το πρόσωπο ενός θεόμορφου νέου, σαλεύοντας τα βλέφάρά του.

Αλλά για την αρχή αυτής της ιστορίας και για τη μετέπειτα εξέλιξή της και τον πόλεμο, λέω να πάψω να κάνω το διάμεσο πνεύμα, να μπαίνω στη ζωή των άλλων γυναικών που στάθηκαν κύριες πρωταγωνίστριες του πολέμου παί-

ζώντας τους ρόλους τους, αφού σιμά μου όλες από χρόνια τώρα βρίσκονται στα σκοτάδια.

Κάλλιο εσείς να μιλήσετε για τις ζωές σας, πώς και με ποια συναισθήματα βιώσατε τα περιστατικά μέσα στα γεγονότα... όπως ακριβώς χαράχτηκαν στο δέρμα και στην καρδιά σας.

γυναίκα δεύτερη

Θέτιδα

*Κοινή η συμφορά μας
κι όσο θρηνείς τον πόνο σου,
μαθαίνω το δικό μου πόνο...*

Καμιά μας δεν γλιτώνει από το θάνατο, ημίθεα με θεο-
ωρούσαν όλοι, θεοί και άνθρωποι, και ήμουνα κι
εγώ μία κόρη από τις πενήντα που είχε η μάνα μου
η Δωρίδα χαρίσει στον πατέρα μου, τον Νηρέα, το Γέρο της
θάλασσας. Είναι αλήθεια ότι ήμουνα η πιο όμορφη από τις
άλλες Νηρηίδες, το λέω με σιγουριά αυτό, γιατί όποτε έσκυ-
βα πάνω από τα κύματα αυτά νηνεμούσαν και αντιφέγγιζε
στο νερό το πρόσωπό μου. Ο Ποσειδώνας έτρεφε βαθύ σαν
τον ωκεανό έρωτα για μένα, έφτανε στο σημείο να διαπλη-
κτίζεται με τον αδελφό του, το Δία. Και οι δύο με θέλανε γυ-
ναίκα τους μέχρι τη στιγμή που η Θέμις πρόβλεψε πως ο γιος
που θα γεννούσα θα γινόταν ισχυρότερος απ' τον πατέρα του
και θα του έπαιρνε το θρόνο. Τότε κανείς δεν με ήθελε και
θύμωσα πολύ μαζί τους που προσπαθούσαν να με δώσουνε
σε κάποιον τυχαίο θνητό για να γλιτώσουν το χρησμό.

Κάκιωσα, φρένιασα και με τους δυο, αυτή ήταν η αγάπη
τους, με την πρώτη εικασία να τους τελειώνει ο πόθος σαν
να μην υπήρχε κανένα μέσα τους συναίσθημα; Σαν όλους
τους θνητούς κι ετούτοι οι θεοί, καμιά η διαφορά τους;

Οργιζόμουνα που αποφασίζανε άλλοι για τη ζωή μου

δίχως να με ρωτήσουνε. Λαχταρούσα τη συντροφιά ενός άντρα που, όμως, θα τον είχα διαλέξει μόνη μου, με τα δικά μου κριτήρια κι όχι με τα δικά τους. Αλλά, όπως όλες ξέρετε καλά χαροκαμένες γυναίκες, οι προπάτορές μας είχαν φτιάξει έναν κόσμο στα δικά τους μέτρα, ώστε να μας εξουσιάζουν. Μας θεωρούσαν δεύτερες μπροστά τους. Με τρέλαινε αυτό και γινόμουνα αντιδραστική απέναντι σε κάθε άντρα, γι' αυτό επέλεξα να υπηρετήσω με παρρησία τη νέα θρησκεία που πίστευε στη μονογαμία. Κι ας με θεώρησαν αλλοπρόσαλλη, εγώ ήμουνα η πρώτη γυναίκα στην εποχή μου που ύψωσα τη φωνή μου να την υποστηρίξω. Στάθηκα απέναντι σε όλους εκείνους που πίστευαν στην παλιά θρησκεία, στην πολυγαμία, γιατί τους ερχόταν βολικό για να χορταίνουν τις ακόρεστες ορέξεις τους, δεν τους βόλευε η θεωρία μου, ούτε και η συμπεριφορά μου.

Τον Πηλέα, τον άντρα που παντρεύτηκα, τον είδα για πρώτη φορά στη Σκύρο. Δεν ήξερα τίποτα γι' αυτόν άλλο, εκτός πως ήταν γιος του Αιακού και της Ενδηίδας. Βρισκόμουν στον περίβολο του ναού του Ποσειδώνα, σε μια απόμερη κι έρημη μεριά του νησιού. Από εκείνο το ψηλό σημείο δέσποζε ολούθε ο βωμός. Στ' ανοιχτά του ορίζοντα, πού και πού φαινόταν κάποιο πλεούμενο να διασχίζει το Αιγαίο, κι αν τύχαινε κάποιος θνητός να ξεμυτίζει τον έβλεπα από μακριά κι ετοιμάζα το βωμό για θυσία. Έτσι γινόταν πάντα, έρχονταν για να προσφέρουν θυσία, αλλιώς δεν είχαν λόγο να φτάσουν μέχρι εδώ στον αγριότοπο, με τους γκρεμούς και τα σμιλεμένα βράχια από τα τεράστια κύματα που έσκαγαν επάνω τους γεμίζοντας βοή κι αντάρα το χώρο.

Ο ένας ξεχώρισα πως ήταν ο βασιλιάς της Σκύρου Λυκομήδης, πλάι του ένας άγνωστος άντρας τραβούσε με σχοινί ένα μικρό μοσχάρι. Ήταν ντυμένος φτωχικά, δεν μπορούσα να φανταστώ πως θα ήταν ο Πηλέας, ο μέγας βασιλιάς της Θεσσαλίας. Ένα απλό ανθρωπάκι έμοιαζε που είχε ανάγκη τους θεούς να συντρέξουν τη ζωή του. Πολλοί τέτοιοι θνητοί γεμάτοι με το φόβο του θανάτου έφταναν στ' απότομο ακροβράχι.

Με βήμα τελετουργικό διάβηκα το άβατο για τους θνητούς αλσύλλιο, με κατανυκτική ιερότητα άναψα το βωμό να γεμίσει η ατμόσφαιρα μέσα από τη δική μου παρουσία η αξιοπιστία του Ποσειδώνα. Όσο κράτησε το άναμμα της εστίας κοίταξα λοξά τους δυο άντρες που πλησίαζαν. Ποια τρέλα κυλούσε στο μυαλό μου, θόλωνα σαν αντίκριξα αρσενικά, νόμιζα όλοι πως είναι σταλμένοι από τον Δία κι απ' τον Ποσειδώνα, γι' αυτό είχα απορρίψει όλους τους υποψήφιους μνηστήρες της Σκύρου που έρχονταν να με ζητήσουν.

Το μυαλό μου σαλό από αυτές τις σκέψεις, γεμάτο αντίδραση και θυμό δεν δεχόταν καμία προσφορά τους. Πάλι κάποιον υποψήφιο μνηστήρα θα μου φέρνει, σκέφτηκα. Δεν ήταν η πρώτη φορά που θα το έκανε αυτό. Βέβαια τον δικαιολογούσα, ο χρησμός της Θέμιδας ήταν σαφής, πως αν δεν παντρευόμουν, ο ενοσίχθων¹ Ποσειδώνας θα έπαιρνε στα βάθη του τη Σκύρο. Κι όλο αυτό γιατί κυλούσε αίμα θεϊκό μέσα μου, ήμουνα ημίθεα, η κόρη του Νηρέα και ήθελε ο θεός να έχω καλή τύχη.

Ήμουν πρωθιέρειά του, τον υπηρετούσα έχοντας αφιερώσει τη ζωή μου να ιερουργώ στο δικό του ναό, αλλά ποτέ δεν τον είχα πιστέψει αληθινά, όχι μόνο αυτόν, μα κανέναν θεό ή θεά. Κανείς δεν ήταν συνεπής με τους ανθρώπους, κάνανε πάντα ό,τι τους βόλευε και ζητούσαν να τους δείχνουν περισσότερη πίστη και ανοχή. Κι αν πήγαιναν λιγάκι να σηκώσουνε κεφάλι τούς στέλνανε ένα λοιμό ή έναν πόλεμο να τους ξεπαστρέψουν και να τους τρομοκρατήσουν.

Όμως, πόσο όμορφη είναι η απόλαυση του τυχαίου. Όσες φορές κι αν την είχα επιθυμήσει την ευφροσύνη που αφήνει σε μυαλό και σώμα δεν την έβρισκα, καθώς ήταν βασισμένη καθαρά στην τύχη. Παίζει με την εμπαρμένη των ανθρώπων, χρειάζεται την κατάλληλη περίσταση για να εμφανιστεί και να χαρίσει τη μαγεία που σκορπίζει στις καρδιές.

Αυτά σκέφτηκα τη στιγμή που τους υποδεχόμουνα τυπικά, μα όχι απρόθυμα, ετούτη τη φορά. Έτσι γνωρίστηκα με τον Πηλέα, ξεχώρισα στα μάτια του το θαυμασμό, φάνηκε

¹ Καταστροφάς της γης

πως η πρώτη εντύπωση τον μάγεψε, κοίταξε γοητευμένος το λεπτό, μικρόσωμο και λυγρό κορμί μου που κρυβόταν μέσα στον εθμικό χιτώνα, αλλά πιο πολύ προσπαθούσε να καταλάβει εκείνο το διαφορετικό, το όχι τόσο θηλυκό που έκρυβα μέσα μου, αλλά το αλλόκοτο που γραφόταν μέσα στις αποχρώσεις των δικών μου ματιών.

Στάθηκαν μπροστά μου, χαιρέτησα τον βασιλιά Λυκομήδη κι αμέσως σκέφτηκα πως ετούτος ο ξένος πρέπει να ήταν κάποιος σημαντικός άνθρωπος για να μην τον στείλει ο βασιλιάς με προάγγελο. Αφού μου συστήθηκε, ρώτησε να μάθει ποια ήμουν. Ήξερε ο πονηρός, είχε δει τα μάτια μου να αλλάζουν όλα τα χρώματα κι όλους τους καιρούς της θάλασσας, αλλά ήθελε να διαβάσει τις αντιδράσεις μου. Έμπειρος άντρας, βασιλιάς της Ξακουστής Θεσσαλίας, είχε αντιληφθεί τον πόθο που ανάβλυσε ξαφνικά από μέσα μου μόλις τον είδα, μόλις μου είπε για τη θεϊκή καταγωγή του.

Μιλούσα κι ένιωθα να τρέμω σύγκορη. Τρόμαξα με το αναπάντεχο και σκληρόνα τη φωνή μου για να ξεφύγω από τη γοητεία του Πηλέα. Δεν είχα άλλη άμυνα εκτός απ' το να πάψω να μιλάω και να τον κοιτάζω. Έσκυψα το κεφάλι μου, το μυαλό μου είχε μπερδευτεί, όλες οι καταγιίδες σάρωναν τη σκέψη μου. Κοίταξα λοξά τη φωτιά στο βωμό και είδα σαν όραμα την παρουσία της Αφροδίτης. Αχ! έρωτα πλάνε, ψέλλισα μέσα στο στόμα μου κι αναστέναξα βγάζοντας από μέσα μου μια στεναχώρια που δεν είχα γνωρίσει προηγούμενα στη ζωή μου.

Εκείνος, ενώ είχε καταλάβει πως με είχε σαγηνεύσει, μου έδωσε το σφάγιο, ζήτησε να το αφιερώσω στον Ποσειδώνα, με κοίταξε συνολικά καταλήγοντας στα κοντά ασημόγκριζα μαλλιά μου και κίνησε να φύγει. Κι αυτός είχε γοητευτεί από μένα αλλά ήταν πολύ έξυπνος, μου άναψε τη φωτιά και μ' άφησε να καίγομαι μέχρι να κάμψει την αντίδρασή μου. Ήταν καλά πληροφορημένος, ήξερε να διαβάσει τους ανθρώπους, ήξερε να χειρίζεται τις γυναίκες και μ' έκανε, για πρώτη φορά στη ζωή μου, ένας άντρας, να νιώθω ηττημένη.

Φεύγοντας, έσκυψε και φίλησε το χέρι μου δείχνοντάς μου ταπεινότητα. Μου έδειχνε το σεβασμό και κέρδιζε τη συμπάθειά μου.

Ο άνθρωπος που δεν είναι ταπεινός γίνεται ηλίθιος, αυτός ο άντρας ενώ ήταν βασιλιάς από θεϊκούς μάλιστα προπάτορες δεν περηφανεύτηκε, ούτε θέλησε να μου επιβάλει τον εγωκεντρισμό ενός ηγεμόνα. Ήταν απλός, γοητευτικός και προσηνής. Στην τελευταία ματιά που διασταυρώθηκαν τα ζεστά βλέμματά μας υπήρχε μια ανείπωτη υπόσχεση ότι ο ένας ανήκε στον άλλον. Δες και σταμάτησαν οι Μοίρες το χρόνο, η ματιά μου ρευστή σαν λάβα χάθηκε μέσα του, διάβαζα τις σκέψεις του, τις άκουγα με λόγια σαν να τα ομολογούσε σε μένα: «Θέτιδα, ικέτης να πέσω στα πόδια σου, μην αγνοήσεις τη φλόγα που άναψες στην καρδιά και στο νου μου. Κι εσύ, Αφροδίτη, θεά του Ερωτα, παρακαλώ σε να γιάνεις τη λαβωματιά που άνοιξες στο κορμί μου. Κι εσύ Δία, πατέρα θεών και θνητών, χάρισέ μου ετούτη τη γυναίκα βασίλισσα να γίνει στην Ιωλκός και δυνατούς και άξιους να μου χαρίσει απογόνους».

Έμεινα να τους βλέπω να ξεμακραίνουν και μια λαχτάρα να του φωνάξω να γυρίσει κοντά μου πνίγηκε στο στέρνο μου. Πήγα και στάθηκα ριζά στον γκρεμό, ανάσανα θαλασσινή αρμύρα, όταν πλέον απόμεινα μόνη έβγαλα κραυγή σπαραγμού από τα βάθη μου: «Ποσειδώνααα..».

Την επόμενη μέρα έκανα τη θυσία, η αιώνια φλόγα που πύρωνε στο βωμό του Ποσειδώνα ανάδινε ιερότητα στον αέρα. Η δέησή μου δεν ήταν μόνο προς το θεό αλλά αφορούσε εμένα κι εκείνον τον άντρα που απρόσμενα είχε ταράξει την ψυχή μου. Κατά κύματα έστελνα τους στοχασμούς μου να συναντήσουν τη δική του νοητική, να του ξυπνήσουν το ενδιαφέρον του για μένα. Ενωθα ανησυχία πως οι οίωνοί είχαν αλλάξει για μένα, το ένιωθα, κι ας καμωνόμουν την αδιάφορη.

Ικέτιδας λόγια εξέφραζα αναζητώντας να σπλαχνιστεί ο θεός τις γυναικείες ανάγκες μου και να εμφυσήσει τον ίδιο

πόθο και στον Πηλέα. Για ένα περίεργο όσο κι άγνωστο αίσθημα που ανάβλυζε σαν δροσερή πηγή από τα σπλάχνα μου κι αποζητούσε την τρυφερότητα και το χάδι από έναν άντρα που θα με αγαπούσε, από εκείνη την πρώτη συνάντηση βάλθηκα να καλλωπίζομαι. Πήγαινα στο ναό με την προσμονή ότι θα εμφανιζόταν αλλά και με μια αντίδραση κι ένα ακλόνητο πείσμα απέναντι στον Ποσειδώνα που με είχε απαρνηθεί, να μην δεχτώ ποτέ στη ζωή μου έναν άλλον άντρα.

Ακλόνητη ήταν η εμμονή μου να μην ακολουθήσω τις βουλές του να πάρω έναν οποιονδήποτε θνητό, ούτε με έκοφτε ο χρησμός που έλεγε πως θα είμαι η αιτία να αφανιστεί η Σκύρος αν παντρευόμουν.

Οι θεοί πάντα βρίσκουν έναν υπαίτιο για τα λάθη τους. Όχι, ήμουνα κόρη του γέρου της θάλασσας Νηρέα και δεν σκιαζόμουνα τις απειλές του Ποσειδώνα. Εγώ ήμουνα υπεύθυνη μόνο για τις πράξεις μου, κι όχι για των άλλων τις ατέλειες. Δεν με ενδιέφερε η γνώμη κανενός πολυγαμικού αρσενικού που επειδή αντιδρούσα δύστροπα στην ωφέλειά τους, διέδιδαν πως ήμουνα ένα κακοποιό πνεύμα.

Τρία μερόνυχτα γεμάτα βαριές σκέψεις περάσανε, κάθε πρωί καλλωπιζόμουν, με ψιμίθια της φύσης έβαφα το πρόσωπό μου και περιμένα στον περίβολο του ναού γεμάτη αδημονία την έλευσή του. Τα βράδια απογοητευμένη γινόμουνα σκύλα, μαινάδα, ούρλιαζα, ξέσκιζα τα ρούχα μου κι έσβηνα την εστία του βωμού δείχνοντας τον κάκιστο εαυτό μου, ακόμα και στο θεό.

Έστεκα ριζά στον γκρεμό να με χτυπά στο πρόσωπο το δυνατό αγέρι, η ματιά μου θολή, χαμένη στον ορίζοντα, είχε αποσπάσει το μυαλό και την προσοχή μου. Τρώμαξα και τινάχτηκα σαν ένιωσα ανατριχίλα στην ανάσα μιας αντρικής φωνής να μου ψιθυρίζει: «Μην παλεύεις άλλο».

Πρώτη φορά που μ' άρεσε η ηδονή κάποιου άντρα, ήταν μια πρωτόγνωρη εμπειρία όλο αυτό το γλυκό παιχνίδι, αλλά αντέδρασα, παραφρόνησα και σαν αγριόγατα χίμηξα να ξεσκίσω τις σάρκες του με νύχια και με δόντια. Μ' άρπαξε σύ-

γκορμη, μ' έσφιξε δυνατά στην αγκαλιά του, η δύναμή του με ακινητοποίησε, τον δάγκωσα στον ώμο, γέμισε το στόμα μου αίμα, μα δεν τον ένοιαξε, δεν έδειξε να πονάει, ούτε να κάμπτεται η απόφασή του. Μου άρεσε που με απαιτούσε, αλλά δεν θα του δινόμουν αμαχητί. Δεν ήμουνα κάποια από τις παλλακίδες που είχε στο παλάτι του και την έπαιρνε όποτε ήθελε να ξεσπάσει τις ορμές του. «Άσε με, μη μ' αγγίζεις, είμαι ταγμένη στο θεό» του φώναζα και πάλευα να ξεφύγω μέσα απ' τα στιβαρά μπράτσα του. Έσκυψε να με φιλήσει στο λαϊμό, βρήκα ευκαιρία και τον δάγκωσα πάλι, τότε άρχισε να με δαγκώνει κι αυτός, γέμισε τους ώμους και το λαϊμό μου αίμα. Ο πιο γλυκός πόνος, συνεχίσαμε να δαγκωνόμαστε και γεμίζαμε ο ένας με το αίμα του άλλου. «Κανένas άντρας δεν τόλμησε να με πειράξει», κανένas, φώναζα αλλά η φωνή μου ήταν ξέπνοη από μια χαλάρωση που άφηναν τα χείλη του επάνω στη ξαναμμένη σάρκα μου.

Μ' έριξε στην άμμο κι έμεινε επάνω μου να πασχίζει να μερέψει την αντίδρασή μου. Πρώτη φορά ένιωθα το βάρος ενός αντρικού κορμιού, τη θερμη που ανάβλυζε από μέσα του και τη μετέδιδε στο δικό μου. «Μην παλεύεις» ψέλλισε αγκομαχώντας στο αφτί μου δαγκώνοντάς το. Ένα σύννεφο είχε καλύψει τη λογική μου, το μόνο που έμεινε στη μνήμη μου ήταν τα λόγια του: «Είσαι δικιά μου τώρα».

Για μια ακόμη φορά συνέβη ό,τι συμβαίνει σε όλες τις γυναίκες στον αγώνα απέναντι στους άντρες, να βγαίνουμε πάντα ηττημένες, αλλά μη θαρρείτε πως η μοίρα του Πηλέα πριν πάρει εμένα για γυναίκα του ήταν αγαστή. Όμως, τον νοιάστηκα ακόμα πιο πολύ όταν μου τη διηγήθηκε.

Πολλά δεινά περνούσε η ζωή του εξαιτίας του παρορμητικού χαρακτήρα του. Όπου κι αν πήγε να ζήσει, με όποιους κι αν συναναστρεφόταν, όλα ανατρέπονταν, κάτι έκανε θελημένα ή αθέλητα και τα πάντα χαλούσαν.

Από καλή γενιά, του σοφού Αιακού γιος, μα τίποτα σωστό δεν πήρε απ' τον πατέρα του, πάντα έτσι συμβαίνει με τα παιδιά, να είναι διαφορετικά απ' τους γονείς τους. Φαί-

νεται πως κάποιες φορές ξεχνούσαν οι θεοί να τον συντρέξουν και η μια δυσκολία ακολουθούσε την άλλη στη ζωή του. Καλό κι ευνοούμενο από τους θεούς σόι στο ξεκίνημα της ζωής τους, είχε αδελφό τον Τελαμώνα, φίλο πιστό του τρανού Ηρακλή. Η ζωή τους ξεκίνησε με ξενιτεμό, βλέπεις η ξήλια είναι κακός σύμβουλος, ζούσαν με έναν αδελφό από άλλη μάνα, μα δεν τα πήγαιναν καλά μεταξύ τους. Σε μια συμπλοκή για τα χωράφια τα δυο αδέρφια, δίχως να το θελήσουν, σκότωσαν τον τριταδελφό τους και για να γλιτώσουν την τιμωρία έφυγαν μακριά.

Ο Πηλέας στην αναζήτηση μιας χώρας που θα τον φιλοξενούσε με κάποια σιγουριά, έφτασε στην πλούσια Φθία με τους ατελείωτους κι εύφορους κάμπους που εκτεινόταν μέχρι τις γαλανές ακτές του Παγασητικού κόλπου, εκεί όπου βασιλευε ο Ευρυτίνας, και δέχτηκε να τον φιλοξενήσει με όλες τις τιμές του φιλόξενου Δία.

Περνώντας ο καιρός, οι δυο άντρες δέθηκαν με γερά δεσμά φιλίας. Ο Πηλέας βοηθούσε στις κρατικές υποθέσεις κι έγινε ο πιο έμπιστος συνεργάτης του Ευρυτίνα· κι αυτός για να τον ανταμείψει για τις συμβουλές του τον πάντρεψε με την όμορφη κόρη του Αντιγόνη, δίνοντάς του για προίκα το ένα τρίτο του πλούσιου βασιλείου του.

Συχνά πήγαιναν για κυνήγι στο δάσος της Καλυδώνας, όποιο θήραμα σκότωναν το μαγείρευαν και γλεντούσαν. Μα η ατυχία, για άλλη μια φορά, κατέτρυχε τον Πηλέα, τούτο 'χαν γραφτό οι θεοί να μην μείνει ποτέ ήσυχος.

Σε μια επανάληψη της ζωής τους οι δυο φίλοι πήγαν για το κυνήγι ενός άγριου κάπρου. Είχαν στήσει ενέδρα, μα άθελά του ο Πηλέας κάρφωσε θανάσιμα με το κοντάρι του τον Ευρυτίνα. Βαριά θλιμμένος, δεν άντεξε το χαμό του φίλου του και άφησε μια νύχτα γυναίκα και βασιλείο κι έφυγε για την Ιωλκό στο παλάτι του βασιλιά και φίλου του Άκαστου. Ο Άκαστος συμπόνεσε το φίλο του και τον φιλοξένησε στο παλάτι του δείχνοντάς του τυφλή εμπιστοσύνη. Μα η συμφορά καιροφυλαχτούσε να ξεσπάσει πάλι επάνω στον Πηλέα.

Ωριος άντρας ο Πηλέας έλαμψε στα μάτια της βασίλισσας που τον ερωτεύτηκε παράφορα και προσπαθούσε κάθε φορά που συναντιούνταν να τον ξελογιάσει και ν' ακολουθήσει τον έρωτά της. Ένα βράδυ πήγε στο δώμα του κρυφά, σαν αγέρι χώθηκε κάτω απ' τα σκεπάσματα, αλλά ο Πηλέας την απόφυγε, δεν ήθελε να προδώσει το φίλο του Άκαστο.

Η άρνησή του την πρόσβαλε και σήκωσε θύελλες στο μυαλό της βασίλισσας. Ο έρωτάς της έγινε μίσος και για να τον τιμωρήσει άλλαξε τα γεγονότα, έβαλε λόγια στον άντρα της ότι ο Πηλέας θέλησε να την κατακτήσει.

Ο Άκαστος, οργισμένος με τη συμπεριφορά του Πηλέα, αποφάσισε να τον σκοτώσει για την προσβολή που του έκανε. Προσποιούμενος την αμέριστη φιλία του, κρύβοντας πίσω από τα χαμόγελα την οργή του, οργάνωσε κυνήγι ψηλά στις δασωμένες πλαγιές του Πηλίου και τον πήρε μαζί του. Μόλις έφτασαν, κουρασμένος ο Πηλέας ξάπλωσε σε μια σκιά να ξεποστάσει κι αποκοιμήθηκε.

Ο Άκαστος είχε την ευκαιρία που ζητούσε και δεν την άφησε να πάει χαμένη. Πήρε το σπαθί απ' το θηκάρι του Πηλέα και το έκρυψε μέσα σε κάτι θάμνους. Δίχως αυτό στο χέρι του ο Πηλέας ήταν ευάλωτος από τους άγριους κενταύρους που ο Άκαστος είχε ετοιμάσει να τον εξολοθρεύσουν.

Όμως, ο Πηλέας είχε την εύνοια των θεών. Όταν άκουσε τα ποδοβολητά και τους δυνατούς αλαλαγμούς ξύπνησε και για καλή του τύχη κρύφτηκε πίσω από τους θάμνους όπου ήταν κρυμμένο το σπαθί του και τη στιγμή που ορμούσαν επάνω του οι αγριεμένοι κένταυροι κατάφερε να τους αποκρούσει και να σώσει τη ζωή του από σίγουρο θάνατο. Χολωμένος από την προδοσία του Άκαστου ετοίμασε επιδρομή εναντίον του και με τη βοήθεια του Κάστορα και του Πολυδεύκη σκότωσε τον άπιστο φίλο του και την ψεύτρα γυναίκα του, κυρίευσε εύκολα την Ιωλκό κι έγινε κύρης της.

Σας ιστόρησα, γυναίκες, όλα ετούτα, για να μάθετε ότι ο χαρακτήρας του Πηλέα δεν ήταν καθόλου εύκολος για μια γυναίκα σαν και του λόγου μου, με την αίσθηση της ευ-

θύνης, της πρωτοβουλίας και της ελευθερίας να χοχλάζουν έντονες μέσα της και με αντιλήψεις μπροστά από την εποχή της, που οι άντρες δεν ανέχονταν.

Σαν όνειρο πέρασαν από μέσα μου τα γεγονότα. Ο γάμος μας τελέστηκε με κάθε επισημότητα στην κουφωτή σπηλιά του Χείρωνα που υπήρξε δάσκαλος του άντρα μου και τον αγαπούσε σαν αληθινό παιδί του. Άρχοντες και βασιλιάδες ήταν παρόντες στο πλούσιο τσιμπούσι -και όλοι οι θεοί συναγμένοι στον Όλυμπο, σίγουρα θα δίνανε το δικό τους γλέντι που μια κόρη τους ημίθεα παντρευόταν και θα έφερνε στον κόσμο ένα γιο που θ' αποκτούσε μεγάλη δόξα.

Δεχτήκαμε πολλά και πλούσια δώρα. Ο Χείρωνας χάρισε στον Πηλέα το ξύλινο κοντάρι του, που ο ίδιος είχε φτιάξει από ξύλο μελιάς και ήταν σκληρό σαν ασφάλι. Άλλοι ρηγάδες τού δώσανε άτια επιβήτορες και θαυμαστά όπλα και πανοπλίες.

Οι άνθρωποι συχνά δείχνουν πιο σοφοί απ' τους θεούς τους. Εμείς γλεντούσαμε το γάμο κι επάνω στον Όλυμπο άρχιζε αμάχη από τις τρεις θεές: την Ήρα, την Αθηνά και την Αφροδίτη, που ήταν η πιο όμορφη.

Θορυβημένες απ' τη δυνατότητα των ανθρώπων να τις ξεπεράσουν, σκιάζονταν απ' τα μελλούμενα της ζωής, να κατέχει την ομορφιά μια θνητή και δεν το ανέχονταν. Η έριδα του κόσμου ξεκινούσε, μα η αλήθεια των δεινών ήταν άλλη για τους δυο λαούς, των Ελλήνων και των Τρώων.

Η πολιτική των Τρώων να αποκλείουν τους Έλληνες από τον Ελλήσποντο και τα κοιτάσματα κασσίτερου της Σκυθίας, τούς έκανε να σχεδιάζουν αντίποινα και η αφορμή σύντομα θα ερχόταν μέσα από τον έρωτα δύο νέων.

Ο Πηλέας τήρησε όσα είχε τάξει να μου προσφέρει, τίμησε την υπόστασή μου και μ' έκανε βασίλισσα στην Ιωλκό, χαρίζοντάς μου σεβασμό, δόξα, αίγλη, γόητρο κι έναν στρατό ανδρείο, ισχυρό κι ανίκητο, όπως ήταν οι Μυρμιδόνες, να μας προστατεύουν.

Η εγκυμοσύνη μου φανέρωσε τα πρώτα της σημάδια στο κορμί μου. Η χαρά του Πηλέα ήταν απερίγραπτη σαν του το ανακοίνωσα. Αποζητούσε με λαχτάρα έναν απόγονο και ούτε μια στιγμή δεν είχε σκεφτεί ότι θα ήταν κορίτσι. Τον πρώτο καιρό, όσο κράτησε η εγκυμοσύνη μου, ζούσαμε ευτυχισμένοι. Όταν έχασα το παιδί, έκανε να με δει αρκετές μέρες. Είχε θυμώσει μαζί μου, μα δεν ήταν δικό μου θέλημα που σταμάτησε η ανάσα του. Εγώ πληγώθηκα και πόνεσα πιο πολύ, εννέα μήνες το κουβάλαγα μέσα μου, το ένιωσα και δέθηκα μαζί του, όμως βρήκα δύναμη να το ξεπεράσω και να σβήσω το θυμό του άντρα μου, να του εξηγήσω πως δεν ήταν δικό μου φταίξιμο.

Μέσα στα πολλά λόγια μου, τι ήταν να του θυμίσω πως ήμουν ημίθεα και οι θεοί μάλλον πήραν το παιδί να ζήσει μαζί τους. Η αλήθεια βέβαια ήταν άλλη, και την κρατούσα μακριά του. Ήταν το μυστικό μου, σε καμία περίπτωση δεν έπρεπε να αποκαλυφθεί η πράξη μου.

Κυριεύτηκε από θυμό και ξέσπασε με νεύρα σαν με άκουσε να ισχυρίζομαι πως ήμουν ημίθεα και μου φώναζε, είσαι θνητή σαν κι εμένα και το παιδί το ίδιο με μας, πάψε να πιστεύεις τούτες τις ανοησίες με τους θεούς.

Αφού είπε κι άλλα πολλά σκληρά λόγια, στο τέλος ηρέμησε που με είδε να κλαίω, ήρθε κοντά μου και στάθηκε να με κοιτάζει με θλιμμένη οδύνη σαν να με λυπόταν ή μάλλον άρχιζε να αναγνωρίζει ότι δεν ήμουνα μια φυσιολογική γυναίκα -σαν όλες αυτές που είχε ρίξει στο κρεβάτι του.

Σαν να ξεχώριζε μέσα απ' τα μάτια μου τη φρενίτιδα που ξεσπούσε μέσα τους από την αλλόκοτη ιδέα μου πως το παιδί που δεν το άφησα να πάρει ανάσα βρισκόταν στα Ηλύσια Πεδία ανάμεσα στους θεούς, όπου, αλίμονο, πίστευα κι εγώ πως θα πήγαινα, όταν θα έφτανε η ώρα μου.

Με κάθε ατυχή γέννα μου, άρχισε να μην αποδέχεται τις σκέψεις μου και να διαχωρίζει τη θέση του με ξεκάθαρο και άμεσο τρόπο. Δεν ήταν ο σύζυγος που είχα πριν, που πίστευε στη γυναίκα του και δεχότανε τις απόψεις της. Έξυπνος άντρας, άλλαξε στάση, είχε πάψει να με εμπιστεύεται

και η μεταξύ μας επικοινωνία βασιζόταν στις διαταγές του. Κάθε φορά που έχανα κι ένα παιδί, έξι αγόρια στη σειρά, με αποστρεφόταν και πιο πολύ. Θύμωνε και τα έβαζε μαζί μου, φωνάζοντάς με καταραμένη, μάγισσα, τρελή. Το μυστικό μου όμως, να δοκιμάζω αν η θείκη τους φύση θα τα έσωζε από το νερό και τη φωτιά γιατί ήθελα αθάνατα τα παιδιά μου, δεν το είχα αποκαλύψει.

Έφυγε κι απ' το κρεβάτι μας, ερχόταν μόνο όταν ήθελε να πάρει το κορμί μου κι αυτό πιο πολύ για το αποτέλεσμα, τον απόγονο που θα του χάριζε. Του άρεσε όμως στ' αλήθεια ο τρόπος που του το έδινα, ξέσπαγα σαν λέαινα να ξεσκίσω τις σάρκες του κι αυτό τον άναβε σαν ηφαιστειο.

Δεν πρόλαβα να πάρω ανάσα από την έκτη αποτυχημένη μου προσπάθεια να κάνω αθάνατο το παιδάκι που το είχα βουτήξει σε νερό θαλασσινό στην ακτή της Σαπιάδας κι έμεινα πάλι έγκυος. Ετούτη τη φορά η κλωνισμένη εμπιστοσύνη του Πηλέα τον έκανε να πάρει αυστηρά μέτρα επιτήρησης. Κάποια από τις θεραπεαινίδες μου ίσως θα του είχε δώσει πληροφορίες. Έβαλε καμιά δεκαριά υπηρέτριες της εμπιστοσύνης του να με προσέχουν, αλλά, τι κι αν ήταν βασιλιάς, ένας ακόμη άνοος άντρας που νόμιζε πως μπορούσε να ελέγξει μια γυναίκα.

Δεν με φόβισε τίποτα, ούτε σχολίασα ούτε και παράκουσα τις προσταγές του. Η πειθήνια και σιωπηρή στάση μου αποφόρτιζε το μυαλό του και μπορούσα να κάνω αυτά που ήθελα. Αμέριστη βοήθεια στα σχέδιά μου πρόσφερε η μικρόσωμη Αρπάλη, όχι μόνο στις ιερές προετοιμασίες, αλλά και στο ίδιο μου το κορμί κάποια βράδια που λαχταρούσα την επαφή της.

Η τρομερή ψυχή μου φόβισε κι αυτές τις γυναίκες, τις ανάγκασα να έρθουν με το μέρος μου, ήμουν η βασίλισσά τους και πρώτα από μένα θα πάθαιναν το κακό αν άνοιγαν το στόμα τους.

Εξαντλητική ήταν η περίοδος της εβδομης κύησης, οι θεραπεαινίδες με παρακολουθούσαν όπου κι αν πήγαινα. Μέχρι

που η μαμή που με ξεγεννούσε και ήξερε το μυστικό μου, άρχισε -με διαταγή του βασιλιά- να κοιμάται μαζί μου. Την είχα φοβίσει τόσο αυτή τη γριά με τις κατάρες μου που δεν τολμούσε να πει κουβέντα στο βασιλιά κι ας ήταν εκείνη που τον είχε μικρό θηλάσει, τον είχε αναθρέψει. Φοβόταν τις μαγείες μου και σιωπούσε, μα την ημέρα που ενημέρωσε το βασιλιά πως έφτανε η ώρα της γέννας, εκείνος ήρθε να παρακολουθήσει.

Φρένιασα σαν Μαινάδα και ούρλιαξα για την ιεροσυλία του μεγαλύτερου μυστηρίου που είναι η γέννα, να την παρακολουθήσει ένας άντρας, καταργώντας κι αυτό το άβατο. Έτρεφε την ελπίδα πως αυτό το βρέφος θα κατάφερνε να ζήσει, μα δεν πρόσεξε ότι στο πρόσωπό μου άρχιζε να χαράζει η φρενίτιδα και στα μάτια μου η λάβα. Ποτέ δεν θα άφηνα να ζήσει ένα μου παιδί αν δεν ήμουνα σίγουρη πως θα του χάριζα την αθανασία.

Κάλλιο να πέθαινε στη γέννα, το μάταιο ετούτο κόσμο μην γνωρίσει, παρά η γήινη ζωή να μην του χάριζε τα γηραιά. Φύγε, του φώναξα, θα σε κάψουν οι θεοί, κατάρα θα πέσει στην Ιωλκό αν μιας θεάς τη γέννα βεβηλώσει η παρουσία του αρσενικού.

Του φώναξα να φύγει για να αφοσιωνόμουνα στη μυσταγωγία της αθανασίας μόλις θα το 'φερνα στον κόσμο, θα έτριβα το λιανό κορμάκι του με αμβροσία και θα το πέρναγα κατόπιν πάνω από τη φωτιά στον αναμμένο βωμό να το κάνω άτρωτο στη φθορά του χρόνου. Ήθελα να του χαρίσω την αθανασία, μα ο Πηλέας με είδε που γέννησα και την πρόθεσή μου να περάσω το παιδί πάνω στις φλόγες. Τρομαγμένος για να το γλιτώσει τράβηξε το σπαθί του και χίμηξε ουρλιάζοντας επάνω μου να με σκοτώσει. Δεν άντεχε να δει κι ετούτο το παιδί του να καταστρέφεται από την ίδια τη μάνα του.

Με κατηγορούσε ο Πηλέας ότι ήμουνα η αιτία που χάνονταν τα παιδιά του, ότι ήμουνα δύσκολη γυναίκα και οι

προφητικές και μαγικές ικανότητες που μου είχαν χαρίσει οι θεοί τις έστρεφα εναντίον τους κι εναντίον του.

Πόσο λάθος έκανε να με κατηγορεί. Δεν ήξερε όσα εγώ γνώριζα για τη μοίρα του μονάκριβου γιου μου... που αν θα κατάφερε να ζήσει από τις ιερές δοκιμασίες που του επέβαλα, στην προσπάθειά μου να το κάνω αθάνατο για να μην έχει μια μακρόχρονη και άσημη ζωή σαν τους απλούς ανθρώπους -πράγμα αδιάφορο για μια γενιά σαν τη δική μου, αλλά μια ζωή γεμάτη αθάνατη δόξα. Όμως, δυστυχία μου, όχι πολύ σύντομη.

Δεν είχα άλλη επιλογή, τα παιδιά που θα έφερνα στον κόσμο αν έπρεπε να ζήσουν μια πλούσια ζωή γεμάτη ανδραγαθήματα, θαυμασμό και λατρεία απ' τους θνητούς, ήταν επιβεβλημένο να τα κάνω αθάνατα.

Έξι έχασα βλαστάρια πριν από τον Αχιλλέα μου και κάθε φορά ένα κομμάτι ξεκολλούσε από τα σπλάχνα μου. Συμφορά μου, τι χειρότερο από μια μάνα να χάνει τα παιδιά της το ένα πίσω από το άλλο, τι κατάρα μού είχαν φυλαγμένη οι δυο τρανοί θεοί και δεν λόγιαζαν σταλιά τον πόνο μου;

Όχι, δεν ήμουν μάγισσα. Οι άντρες νομίζουν πως οι γυναίκες τούς έχουμε ανάγκη. Ζηλεύουν και σκυλιάζουν όταν βλέπουν μια γυναίκα να τους ξεπερνά στην αξιοσύνη. Γι' αυτό παραπονιόταν κι έβγαζε ο Πηλέας τον κακό του εαυτό επάνω μου και με κατηγορούσε πως δεν μπορούσε να συναγωνιστεί μια μάγισσα.

Πόσο λάθος είχε κάνει. Ελεύθερη ήμουν, γυναίκα των κυμάτων, αν μπορούσε κάποιος θνητός να φυλακίσει τη θάλασσα, θα μπορούσε να φυλακίσει κι εμένα. Ελεύθερο πνεύμα είχα και τίποτα άλλο, καμιά μαγική δύναμη άλλη δεν κυλούσε στο αίμα μου εκτός απ' την ελευθερία.

Αυτή οδηγούσε το πνεύμα μου, αυτήν δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει ο Πηλέας. Είχαμε αντίθετες απόψεις σε πολλά ζητήματα και για να αντεπεξέλθω στα πλαίσια της στενής λογικής του, οι πράξεις μου ήταν αντίθετες -και πολλές φορές ακραίες.

Τα παιδιά που γεννούσα ήταν αδύναμα, αν δεν πέθαιναν μέσα στη μυστήρια ιεροτελεστία της αθάνατης ζωής που ήθελα να τους χαρίσω περνώντας τα πάνω από το βωμό με τα πυρακτωμένα κάρβουνα, θα πέθαιναν έτσι κι αλλιώς ύστερα από λίγες μέρες.

Έμεινε να παρακολουθεί τη γέννα και μόλις γέννησα και ήμουνα έτοιμη να το γητέψω σε μια πέτρινη γούρνα με θαλασσινό νερό για να λάβει τη δύναμη του Ποσειδώνα, πρόλαβε και μού άρπαξε το παιδί απ' τα χέρια.

Χύμηξα επάνω του όπως η λέαινα, μα, εξαντλημένη καθώς ήμουν, δεν είχα κουράγιο ν' αντισταθώ. Το έκλεισε με στοργή στην αγκαλιά του, κοίταξε ψηλά στον ουρανό σαν να ευχαριστούσε τους θεούς. Κατόπιν, μου έριξε μια τελευταία ματιά με μια αίσθηση στην έκφρασή του σαν να αντίκριζε μια τρελή. Με τραχιά φωνή μου είπε: «Σε διατάζω να φύγεις από τη χώρα μου, αλλιώς η εκδίκηση θα είναι σκληρή». Έφυγε αφήνοντάς με μόνη μέσα στο παράπονο και τον πόνο της μοναξιάς. Η φωνή μου τον εκλιπαρούσε καθώς έφευγε να μου επιτρέψει να το σφιξω στην αγκαλιά μου. Στράφηκε, με κοίταξε, γέλασε ειρωνικά κι απομακρύνθηκε δίχως απόκριση. Ούτε για μια στιγμή, εκείνο το τελευταίο βλαστάρι μου, τον Αχιλλέα μου, δεν άφησε να το νιώσω στον κόρφο μου.

Το κλάμα έγινε αχώριστος σύντροφος στην υπόλοιπη ζωή μου. Από εκεί που είχα τα πάντα, ξαφνικά δεν είχα τίποτα. Όλα στη ζωή μου άρχιζαν απ' την αρχή και με περισσότερο πόνο και παράπονο για τη στέρηση του μονάκριβου γιου μου απ' τον Πηλέα.

Σαν να είχα ζήσει ένα όνειρο πέρασε ο καιρός στην Ιωλκό. Ένα όνειρο που έσβησε γρήγορα και μου άφησε πίκρα στην καρδιά. Ποθούσα να αποκτήσω έναν γιο και μόλις τον απόκτησα μού τον πήραν κι απόμεινα μόνη, χαμένη στο δικό μου σκοτεινό κόσμο να υφαίνω πάλι τα ξέφτια της ζωής μου στην ατελείωτη μοναξιά της ιεροσύνης.

Ευπολήθηκα, να αισθάνομαι τον εξαγνισμό της γαίας κι ενδύθηκα τους παλιούς διάφανους χιτώνες που φορούσα στο ναό της Σκύρου. Δεν είχαν πλέον κανένα νόημα τα πλουμιστά βασιλικά ρούχα της Ιωλκού. Θα επέστρεφα στην απόμακρη Σκύρο του Ποσειδώνα, εκεί που αληθινά ανήκε η ζωή μου. Πουθενά αλλού!

Με γοργοτάξιδο δρόμωνα έφυγα. Δεν με ξαναείδε από τότε ο Πηλέας, ούτε κι εγώ αυτόν. Έγινε όπως το θέλησε: «Για το καλό του Αχιλλέα και το δικό σου, να μη σε ξαναδώ στα μάτια μου», είχε τονίσει.

Χαθήκαμε και οι δυο στη θλιβερή μοναξιά μας. Πνιγόμενοι στη μελαγχολία, δεν είχα όρεξη να υπηρετήσω με σθένος, όπως προηγουμένα, το ναό, όπως άρμοζε σε μια πρωθιέρεια.

Από την ίδια μελαγχολία, μάθαινα, πως έπασχε και ο Πηλέας. Μόνος ζούσε, απομονωμένος στα δώματα του παλατιού. Ούτε το γιο του δεν χαιρότανε να του γεμίζει την άδεια ζωή του. Δυο χρόνια το κράτησε κοντά του ώσπου να ξεπεταχτεί.

Η Λευκίπη, μια παραμάνα κενταύρισα που είχε στη συνοδεία της η γερόντισσα Ευίπη, μια νέα γυναίκα που έσταζε υγεία και οι μαστοί της έκαναν το αίμα της αμβρόσιο νόμα, θήλαζε τον Αχιλλέα μου.

Αργότερα έμαθα πως μόλις το παιδάκι ξεπετάχτηκε, ο Πηλέας πιστεύοντας στην προφητεία πως ο γιος του θα γινόταν ανώτερος και πιο γενναίος απ' τον πατέρα του, το πήγε στο Πήλιο στο σοφό κένταυρο Χείρωνα να το μεγαλώσει που είχε εμπειρία και γνώση να φτιάχνει τρανούς ήρωες, όπως ο ίδιος ο Πηλέας, ο Ιάσοντας, ο Πυρείθους, ο Ηρακλής, ο Τελαμώνας, ο Τυδέας και τόσοι άλλοι.

Στα καλύτερα χέρια βρέθηκε ο Αχιλλέας. Στα δάση του Πηλίου θα μεγάλωνε και θ' ανθρωνόταν μαζί με τον Αϊάντα, το γιο του Τελαμώνα και τον Πάτροκλο, το γιο του Μενοίτιου.

Δώδεκα ατελείωτους κύκλους έκανε ο Φοίβος γύρω από τον κόσμο μας και δεν κατάφερα ούτε μια στιγμή να τον

δω πώς μεγαλώνει. Σπάρραξα από ανάγκη να τον δω με τα ίδια μου τα μάτια πώς ήταν -κι όχι με την καρδιά και το νου να υποθέτω. Αγνοούσα πώς περνούσε, αν υπέφερε, αν είχε συνηθίσει μακριά από γονείς. Γιος βασιλιά τρανού κι από μάνα ημίθεα, αλλά μόνος. Θα με είχε στο μυαλό του, θα μ' έψαχνε, θα ήθελε κι εκείνος να με συναντήσει όσο πολύ το ήθελα κι εγώ;

Με τρόμαξε η ιδέα να τον έβλεπα και να μην τον αναγνώριζα. Δεν είμαι σίγουρη πως, αν τυχαία τον συναντούσα, θα κατάφερα να τον αναγνωρίσω. Μόνο το μητρικό ένστικτο θα με βοηθούσε, αν κι αυτό ένιωθα πως είχε πνιγεί στην απομόνωσή μου.

Πάντως, ήμουν σίγουρη πως με δάσκαλο το Χείρωνα θα γινόταν ένας αληθινός αρχηγός. Ένας βασιλιάς πιο ξακουστός κι απ' τον πατέρα του. Εκεί, στο ψηλό βουνό του Πηλίου, με τους απότομους γκρεμούς, τις σκοτεινές σπηλιές και τα σκιερά δάση δεν θα του δινόταν η ευκαιρία να τεμπελιάσει και να αποκτήσει ένα μυαλό που θα σκαρφίζεται ζήλιες, μηχανορραφίες και συνωμοσίες. Όχι, ήμουν σίγουρη πως ο Χείρων θα τον ετοίμαζε να γίνει ένας άριστος βασιλιάς, ένας σωστός και δίκαιος αντιπρόσωπος του λαού του.

Τρελή από ανάγκη να μάθω νέα του ρωτούσα κάθε πιστό που έφτανε στο ναό να τον εξαγνίσω. Η τύχη μου χαμογέλασε όταν έφτασε στο ναό ο Μενοίτιος απ' την Οπούντα της Λοκρίδας. Ήθελε να δεηθεί στο θεό να προστατεύει τον Πάτροκλο, το γιο του. Από αυτόν έμαθα για τον Αχιλλέα μου, πόσο ήταν ανδρείος και ευγενής. Ράτσα βασιλική. Μαζί τα δυο παιδιά σπούδαζαν τα γράμματα, τη ρητορική, τα γιατρικά βότανα, την πάλη και τη χρήση των όπλων κι έγιναν αχώριστοι φίλοι, αδελφικοί.

Μου εξιστορούσε γεγονότα και πολύ χαιρόμουν, γέμιζα περηφάνια γι' αυτόν κι ας τρόμαξε το φυλλοκάρδι μου για το μαύρο μέλλον του, για το γρήγορο τέλος που τον περιέμενε.

Ήταν μικρός, μα γεννημένος για δράση και ζούσε την περιπέτεια μαθαίνοντας από το σοφό Χείρωνα πώς να γίνει

πλέριος από γνώσεις άνθρωπος. Τον αγάπησε ο Χείρων σαν να ήταν δικό του παιδί, έβλεπε στα μάτια του γιου μου να ξεδιπλώνεται το μέλλον ενός ήρωα. Για να εντείνει τις προσπάθειές του ο μικρός Αχιλλέας, του τόνιζε πάντα ο Χείρων, πως είναι ασέβεια ένας αρχηγός να εμφανίζεται ακατατόπιστος και αδαής στα μεγάλα τεκμήρια της γνώσης, και τον δίδαξε όλα τα στοιχεία που χρειάζεται ένας έξυπνος και πολιτισμένος βασιλιάς.

Του δίδαξε τη λύρα, το τραγούδι, την ευγλωττία, τους άγραφους νόμους της φύσης, τη θεραπευτική με τα βότανα, πώς να επουλώνει τις πληγές, πώς να μερεύει το θυμό του όταν θα φούντωνε μέσα του, το χειρισμό των όπλων, πώς να κυνηγά και να σκοτώνει άγρια θηρία.

Περνούσε ο καιρός και ο μικρός μου Αχιλλέας πάσχιζε με πείσμα να ανταποκριθεί σε όσα του ζητούσε. Η συνέπεια, η σύνεση και το ένστικτο ενός άψογου μαθητή ήταν η απόδειξη στον αγαπημένο δάσκαλό του, ότι μια μέρα θα γινόταν μεγάλος βασιλιάς.

Μόλις στα έξι του χρόνια σκότωσε μέσα στο πυκνό και δύσβατο δάσος του Πηλίου ένα τεράστιο λιοντάρι. Γοργός σαν ελάφι στο τρέξιμο δεν του παράβγαινε κανείς άλλος, όπως δεν του παράβγαινε στην πάλη και στη μαστοριά να χειρίζεται τα όπλα με επιδεξιότητα. Γνώριζε την τέχνη του πολέμου -σαν να του είχε δοθεί το χάρισμα ετούτο από χέρι θεϊκό. Τα λόγια του Μενoitιου με γέμισαν αισιοδοξία και καμάρωνα που ο Αχιλλέας μου είχε γίνει ένα ατρόμητο και δυνατό παλικάρι.

Τα υπόλοιπα χρόνια έμεινα ζωντανή με τη σκέψη του, έδινα κουράγιο στο κουρασμένο κορμί μου να αντέξει μέχρι τη στιγμή που θα τον συναντούσα και θα του ζητούσα να μείνει κοντά μου για να τον προστατέψω από τους μελλούμενους κινδύνους που ελλόχευαν να τον συναντήσουν.

Ο Πηλέας, σωστά έπραξε να τον προετοιμάσει για ανδρείο πολεμιστή, κάτι που από τη φύση των ανδρών θα γινόταν και καλό ήταν να γνωρίζει την τέχνη του πολέμου,

θα του ήταν απόλυτα χρήσιμη, θα του έσωζε τη ζωή. Αλλά για πόσο; Ενώ, αν τον είχα κοντά μου, εδώ στην απόμακρη και ειρηνική Σκύρο όπου ζούσα, θα τον επέβλεπα, θα του δίδασκα τη συνήθεια της ήρεμης, της άσημης, της ειρηνικής μα μακρόχρονης ζωής.

Για μια μάνα δεν αξίζει περισσότερη τύχη να δει το παιδί της να ζει τα χρόνια που του αναλογούν κι όχι να του ξοδευτούν για μια ιδέα, αλλά η δόξα πάει χέρι-χέρι με το θάνατο, αλίμονο!

Μόλις στα δεκατέσσερά του γνώρισε τι σημαίνει απώλεια, με το θάνατο του αγαπημένου του δασκάλου. Βαριά η ταφόπλακα που σκέπασε τον Χείρωνα και την καρδιά του Αχιλλέα. Πολύ του στοίχισε ο χαμός του, μα πιότερο πληγώθηκε η ψυχή του όταν η γερόντισσα Ευίπη τού μίλησε για τους αληθινούς γονείς του. Για τον πατέρα του Πηλέα είχε μια ασαφή και ξεθωριασμένη μνήμη. Μία φορά τον είχε δει πριν από χρόνια, μικρός ήταν τον ξέχασε -καθώς και ο Χείρωνας για να κατευνάξει τις σκέψεις στο μυαλό του απόφευγε ν' αναφέρεται στην ύπαρξή του. Τού έλεγε πως τον προετοίμαζε να συνεχίσει το σπουδαίο έργο του πατέρα του στην ένδοξη Φθία και τίποτα άλλο. Μικρός ήταν, και οι εξουθενωτικές ασκήσεις και μαθήματα δεν του επέτρεπαν να τον αναζητήσει. Όμως, οι εκμυστηρεύσεις της Ευίπης έμοιαζαν σαν να του δίνουν μια σοβαρή εντολή που έπρεπε να εκτελέσει πάση θυσία. Φούντωσαν στο μυαλό του το δικαίωμα, πύρωσαν τα συναισθήματά του και την ανάγκη να τους βρει, να τους γνωρίσει.

Τόσα πράγματα είχε μάθει από τον Χείρωνα κι ένιωθε άδειος, δίχως ψυχή, και θα έμενε ανολοκλήρωτος, αν δεν κατάφερνε να μάθει την αληθινή καταγωγή του, το παρελθόν του. Όσο για μένα, αγνοούσε παντελώς την ύπαρξή μου, καμιά μνήμη δεν υπήρχε στο μυαλό του, καμιά εικόνα, σχεδόν ούτε ένστικτο.

Ο κόσμος άλλαξε μέσα του, καινούρια κι απρόσμενα συναισθήματα τον είχαν κατακλύσει. Η μοναξιά του εντάθη-

κε περισσότερο όταν ο Πάτροκλος επέστρεψε στη Σκύρο κοντά στον βασιλιά Λυκομήδη που τον είχε υιοθετήσει και τον προόριζε διάδοχό του, όταν ο πατέρας του, ο Μενοίτιος, πέθανε από ξαφνική αρρώστια.

Απόμεινε εντελώς μόνος, τίποτα δεν του γέμιζε τη ζωή, όπως τη ζούσε πριν, στα δάση του Πηλίου, ελεύθερος από άλλες σκέψεις. Με συγχυσμένο μυαλό και γεμάτος ερωτήματα -πού γεννήθηκε, ποια ήταν η μάνα του, γιατί δεν γνώριζε κάτι γι' αυτήν, γιατί δεν είχαν συναντηθεί- έφτασε στη Φθία, στο παλάτι του πατέρα του.

Όλα γύρω του φάνταζαν καινούρια στα μάτια του, μεγάλη και πλούσια χώρα διοικούσε ο πατέρας του με τους Μυρμιδόνες, έναν αξιόμαχο καλά εκπαιδευμένο στρατό.

Η ψυχρή πραγματικότητα που συνάντησε από την απόμακρη στάση του πατέρα του τον απογοήτευσε. Λαχτάρισε ο Πηλέας σαν αντίκρισε το ώριο παλικάρι του, που μια μέρα θα γινόταν διάδοχος του θρόνου του. Ποθούσε να τον σφίξει στην αγκαλιά του, μα κρατήθηκε ψύχραιμος, ήθελε να αποφύγει τις ερωτήσεις σε όσα θα του ζητούσε να μάθει. Ερωτήσεις δύσκολες που τις έβλεπε γραμμένες στα μάτια του.

Έλεος στην απογοήτευσή του από την ψυχρότητα του Πηλέα βρήκε ο Αχιλλέας μου ανάμεσα στους Μυρμιδόνες. Μπήκε στο στρατόπεδο ακολουθώντας το σκληρό τρόπο της εκπαίδευσής τους, επιδόθηκε με ζήλο στις πολεμικές αναμετρήσεις και διέπρεψε σε όλες. Λίγο κράτησε όμως αυτή η εκχειρία με τις σκέψεις του. Ένωθε άβολα, άλλη ζωή είχε συνηθισμένη. Περίμενε μια θερμή αντιμετώπιση από τον πατέρα του που δεν του έδειξε κι αισθανόταν σαν ξένος στο ίδιο του το σπίτι. Τού έλειπε και ο φίλος του ο Πάτροκλος -και η ζωή που ζούσαν κοντά στον Χείρωνα.

Όταν βρήκε το θάρρος, ζήτησε από τον Πηλέα να μάθει για μένα και να συναντηθεί μαζί μου, κάτι όμως που ο Πηλέας απόφυγε να του φανερώσει, αρνούμενος πεισματικά κι αραδιάζοντάς του μύριες δικαιολογίες, ενώ για τα διοικητικά του παλατιού τού έδινε πληροφορίες και απαντήσεις σε ό,τι τον ρωτούσε.

Κι όπως πολλοί γιοι που σέβονται τον πατέρα τους, χαμήλωσε το κεφάλι και δεν τον ξαναρώτησε, όμως η σκέψη αυτή τον βασάνιζε. Πληγωμένος και πικραμένος ο γιος μου πλημμύρισε χόλιασμα που επιδείκνυε μέσα στην πολεμική του ικανότητα, όταν εντάχθηκε πάλι στο στρατό των Μυρμιδόνων, για να ξεσπάει το μένος του.

Η επιθυμία του να με συναντήσει... ήξερα πόσο ισχυρή ήταν μέσα του πέρα από κάθε άλλη έννοια για φτάσει κοντά μου, όταν θα του δινόταν η ευκαιρία. Δεν είχα άλλο από το να τον περιμένω και ήξερα να το κάνω, τα χρόνια μού είχαν μάθει την υπομονή.

γυναίκα τρίτη
Οινώνη

*Όπου η αγάπη ανθίζει
Ο πόνος ανθίζει*

Λένε πως το γέλιο μου ξεσηκώνει το δάσος, ξυπνάει την ήρεμη ροή της φύσης, χαλάει την αρμονία της. Είναι ωραία να είναι κάποιος ξένοιαστος και να χαίρεται τη ζωή κι εγώ αισθάνομαι υπέροχα μέσα στο δάσος, στις λίμνες και τα ποτάμια, με συντροφιά τα πουλιά, τα κοπάδια και τις κόρες των γύρω βοσκοτόπων που συνάζονται από τ' αχάραγα πρωινά να κοπανούν στους βράχους φρέσκες προβιές.

Κολυμπάω χωρίς να με βλέπουν και ξαπλώνω στην απαλή άμμο κάτω από τον ήλιο να στεγνώσω το κορμί μου, γι' αυτό με φωνάζουν Νύμφη της Ίδας, και δεν έχουν άδικο, κόρη είμαι του ποταμού Κεβρήνα και η Ρέα μου έδωσε το χάρισμα της μαντικής και θεραπευτικής. Πολλά προβλέπω, άλλα καλά άλλα άσχημα. Είναι φορές που μετανιώνω που έχω ετούτο το χάρισμα. Είναι προτιμότερη η άγνοια απ' το να οραματίζομαι τα κακά μελλούμενα και να μην μπορώ, να μην έχω τη δύναμη, να τα αλλάξω. Είναι μια περιέργη αίσθηση που με θλίβει, με πονάει και τότε χάνω το γέλιο μου και την αισιοδοξία μου.

Μέχρι και το νερό, που είναι η φύση μου, γίνεται βάρος και δεν έχω την όρεξη να το νιώσω να κυλάει στη σάρκα μου. Το πιο μεγάλο κακό που μπορεί να συμβεί σε μια νέα

κοπέλα είναι να την αγγίξει ο έρωτας από τα πρώτα μόλις χρόνια που ξυπνάει η καρδιά της. Δεν ξέρω με καλό τρόπο να εκφράσω τούτη τη δυστυχία. Όλα πήραν μιαν άλλη μορφή στο δάσος όταν τον πρωτοείδα. Άλλαξαν μέσα μου όλα: σκέψεις, ορέξεις, πράξεις. Έγινα απότομη, παράξενη, νευρική και δεν είχα όρεξη για τη φρέσκια τροφή του δάσους που πριν με ξετρελάινε να την τρώω με αστείρευτη όρεξη. Δέκα χρόνών ήμουν όταν τον πρωτοείδα κι ένιωσα παράξενα. Ένας καυτός αέρας φούσκωσε μέσα μου, ένα αγέρι που χάλασε τη σκέψη και τον ύπνο μου.

Η ιστορία αυτή ξεκινάει με τον Αγέλαο, το γέρο βοσκό του βασιλιά Πρίαιμου. Ο Αγέλαος ήταν ένας άντρας ευαίσθητος, είχε ζήσει όλη τη ζωή του μέσα στο δάσος με τα αθώα ζώα κι όχι με τους ανθρώπους. Έσταζε καλοσύνη αυτός ο άνθρωπος, θυμάμαι ότι πάντα μου έκανε όλα τα χατίρια και μου έλεγε ιστορίες κάθε που τον επισκεπτόμουν στο μαντρί του. Όταν μικρή, που ακόμη δεν γνώριζα την αληθινή αξία του δάσους, τον ρωτούσα πώς μπορεί να ζει συνέχεια εκεί. Κι αυτός, με το πλούσιο χαμόγελό του, μου απαντούσε: «Αγαπά τα ζώα μου όμοια με τους ανθρώπους, με αυτά μεγαλώνω και γερνάω, αυτή είναι η αλήθεια της ζωής μου και μου αρέσει».

Πώς θα μπορούσε αυτή η καλή ψυχή να αφήσει ένα βρέφος στην τύχη του, μόνο και αβοήθητο; Καμιά αξία δεν θα είχε για εκείνον η ζωή του κατόπιν, μα ούτε και θάνατο ήσυχο δεν θ' άξιζε, όσα κι αν τράβαγε δεινά στον κάτω κόσμο θα ήταν δικαιολογημένα.

Δεν το σκέφτηκε και πολύ, ακολούθησε την καρδιά του κι ας ήξερε πως για να παρατήσουνε ένα μωρό μέσα στο δάσος με τα άγρια ζώα κάποιο κακό μελλούμενο θα έφερνε η παρουσία του ή κάποιο μυστικό δεσμό που δεν θα ήταν χρήσιμο να φανερωθεί.

Μόλις το κοίταξε θαμπώθηκε από την ομορφιά του. Αχ! και τώρα που μεγάλωσε ετούτο το μωρό κι έγινε άντρας, πάλι όλοι θαμπώνονται με την ομορφιά του.

Και τώρα, που έφτασα στο τέλος μου, αναρωτιέμαι γιατί η μοίρα που οδηγεί τη ζωή του ανθρώπου, το χάρισμα που του δίνει, αυτός πρέπει να το ξεπληρώνει με μεγάλο τίμημα. Πώς γίνεται μέσα από μια πανώρια ομορφιά να γεννηθεί ένα μεγάλο κακό; Ποια και πόσα γεγονότα που συνδέονται μεταξύ τους σαν κρίκοι αλυσίδας πρέπει να μεσολαβήσουν για να δημιουργήσουν μια πολεμική ιστορία. Μήπως τελικά, η απόλυτη ομορφιά είναι κατάρρα;

Μιλάω για τον Πάρι, το γιο της Εκάβης και του Πριάμου, βασιλιά της Τροίας, που εξαιτίας μιας προφητείας που πρόβλεπε ότι μεγαλώνοντας θα γίνει η αιτία καταστροφής της Τροίας, έπρεπε ν' απαλλαγούν από αυτόν. Μεγάλη συμφορά τους βρήκε, πώς ένας γονιός να σκοτώσει το παιδί του; Αποφάσισαν με μεγάλη τους λύπη να το αφήσουν στο βουνό της Ίδας κι αν ήταν θέλημα των θεών η ζωή ή το τέλος του. Είναι βλέπεις η μοίρα των πρώτων να πρέπει να θυσιάζουν τ' αγαπημένα τους πρόσωπα για το καλό του λαού τους.

Ψημένος άνθρωπος ήταν με τη ζωή ο Αγέλαος, κατάλαβε πως αυτό το μωρό δείχνει από βασιλική γενιά, αλλά, από την άλλη, δεν χωρούσε ο νους του ότι ο καλόγνωμος βασιλιάς Πριάμος και η γυναίκα του η καλοσυνάτη Εκάβη που αγαπούσε τα παιδιά και είχε γεννήσει δεκαεννιά, θα είχαν τη δύναμη κάποιο να αφήσουν στην τύχη του.

Ήταν καλοί και δίκαιοι άνθρωποι κι αγαπούσανε τα παιδιά, αλλά, μιας και στη ζωή υπάρχουν όλες οι ανατροπές και όλα γίνονται, σταμάτησε να αναρωτιέται.

Τούτα σκεφτότανε και πήγε να προσπεράσει, δεν ήθελε να μπλέξει σε καμιά περίεργη ιστορία, μα δεν πρόλαβε να κάνει μερικά βήματα και το κλάμα του μωρού τον επέστρεψε πίσω. Το κοίταξε με στοργή, δεν του πήγαινε να αφήσει ένα βρέφος αβοήθητο να το φάνε οι λύκοι. Τι σημασία είχε, όποιου κι αν ήταν το μωρό, φτωχού ή πλούσιου αφέντη, την ίδια προστασία και φροντίδα χρειαζόταν για να μεγαλώσει. Δεν έφταιγε το άδολο να πληρώσει τα σφάλματα των άλλων.

Ο γέρο Αγέλαος δεν το σκέφτηκε περισσότερο, έπεφτε και η νύχτα έπρεπε να πάει τα ζωντανά του στο μαντρί πριν φανεί καμιά αρκούδα, άδραξε στην αγκαλιά του το μικρό κορμάκι κι εξαφανίστηκε. Στο δρόμο για το μαντρί επικαλέστηκε τη θεά Αθηνά να τον συντρέξει για την πράξη του. Για να το προστατέψει από τη δροσάτη υγρασία του δάσους που άρχιζε να πέφτει βαριά το 'σφιξε στον κόρφο του με πολλή στοργή κι αγάπη σαν να ήταν αληθινά δικό του παιδί.

Τις επόμενες μέρες κανείς δεν φάνηκε το αναζητήσει. Καμιά κουβέντα και καμιά φήμη δεν αναφερότανε σε αυτό το γεγονός. Και τούτο πολύ τον καθησύχαζε, διώχνοντας τα δύσκολα μπλεξίματα απ' το κεφάλι του.

Ο Πάρις μεγάλωνε φιλήσυχα ανάμεσα στους βοσκούς, όλοι τον αγάπησαν και τον δίδαξαν ό,τι ήξερε ο καθένας τους χωριστά. Ένας του έμαθε να παλεύει, άλλος τον γύμναζε κι άλλοι του μάθανε τα όπλα.

Ήταν πολύ ευτυχισμένος με την απλή ζωή που ζούσε. Χαιρότανε τη φύση, αγαπούσε τα ζώα κι ακολούθησε τα βήματα του Αγέλαου, έγινε βοσκός. Έβοσκε τα πρόβατά του στον κάμπο και τις βουνοπλαγιές της Ίδα. Μαζί με τα χρόνια που περνούσαν μεγάλωνε και η ομορφιά του. Μάγευε τη φύση η παρουσία του κι αν τύχαινε κάποιος ξένος να βρεθεί στα μέρη του και δεν τον ήξερε, σίγουρα θα τον περνούσε για θεό.

Ο Αγέλαος τον ένιωσε σαν αληθινό του παιδί κι όταν αναφερότανε σε αυτόν τον αποκαλούσε «ο Πάρις μου». Ο Πάρις έγινε ένα θεόμορφο πανώριο αγόρι που ξεχώριζε τόσο στη δύναμη όσο και στην ομορφιά από τ' άλλα αγόρια της ηλικίας του.

Πολλές φορές είχε γλιτώσει τα κοπάδια, μα και αρκετούς ανθρώπους που κινδύνεψαν από τα άγρια θηριά του δάσους και τους ληστές που έρχονταν στα μέρη μας ν' αρπάξουν ζώα. Με τη δύναμη, την παλικαριά και την ομορφιά του έγινε ξακουστός σ' όλη την Τροία και τον φωνάζανε Αλέξανδρο, δηλαδή νικητή.

Το όνομα Αλέξανδρος του δόθηκε μόλις στα δέκα του από ένα σοβαρό περιστατικό που έγινε στους στάβλους του Αγέλαου. Τότε τον πρωτοείδα κι εγώ, παιδούλα εννιά χρόνων ήμουνα.

Καλοκαίρι ήταν, είχε κάψει η Ίδα και στο μαντρί πύρωναν οι πέτρες. Ο Πάρις είχε μαζέψει τα ζωντανά κάτω από σκιερά πλατάνια κοντά στην πηγή για να δροσιζονται. Αλάργα προς το μεσημέρι αποκοιμήθηκε τόσο πολύ βαθιά που δεν άκουσε τα βήματα έξι αγροίκων ληστών που πλησίαζαν το κοπάδι. Ευτυχώς που ένα κριάρι στο φόβο του σκόνηταψε επάνω του και ξύπνησε. Τινάχτηκε τρομαγμένος και μόλις είδε ότι κλέβανε τα ζώα, δίχως να φωνάξει να τρέξουν και οι υπόλοιποι βοσκοί, τούς πήρε κρυφά στο κατόπι για να τους αντιμετωπίσει μόνος του.

Άρπαξε το τόξο του και κρύφτηκε πίσω απ' το μεγάλο κορμό ενός κέδρου. Τέσσερις άγριοι άντρες οδηγούσαν το κοπάδι απ' το δάσος στον κάμπο, άλλοι δύο έφιπποι ληστές απ' την απέναντι πλευρά τούς έκαναν νοήματα με τα χέρια τους να βιαστούν. Τότε ο Πάρις πήρε απόφαση να τα βάλει μαζί τους, δεν είχε και άλλη λύση, πέρασε ένα βέλος, τέντωσε τη χορδή και σημάδεψε. Το βέλος καρφώθηκε στην πλάτη του τελευταίου ληστή που δεν πρόλαβε να κάνει δεύτερο βήμα κι έσκασε με τη μούρη στο χώμα. Οι υπόλοιποι ληστές τρόμαξαν, τράβηξαν τα σπαθιά τους, αλλά δεν ήξεραν πού να κοιτάξουν, όταν ένα σφύριγμα που έσκιζε τον αέρα σταμάτησε στο κούτελο του δεύτερου ληστή. Το βέλος διαπέρασε το κεφάλι του πλημμυρίζοντας αίματα το πρόσωπο του ληστή άφωνος και δίχως να λυγίσει τα γόνατά του, σαν δέντρο που σπάξει, σωριάστηκε με γδούπο στο χώμα.

Στη στιγμή επάνω ξεπρόβαλε ο Αγέλαος με άλλους τρεις βοσκούς. Τρέχανε να σώσουνε το κοπάδι που είχε αρχίσει να σκορπίζει μέσα στην αντάρα και τις φωνές. Ένα τρίτο βέλος πέρασε ξυστά από τον τρίτο ληστή που τρομοκρατημένος το έβαλε στα πόδια και χώθηκε μέσα στο δάσος. Αποθαρρημένοι και οι υπόλοιποι ληστές τον ακολούθησαν

για να γλιτώσουν τις ζωές τους αλαλάζοντας από το φόβο τους βρισιές και αναθέματα.

Ο Αγέλαος ένωσε περήφανος που ο γιος του είχε τρέψει σε φυγή τους ληστές, αλλά πιο πολύ καμάρωνε όταν του λέγανε πως έχει όμορφο και δυνατό γιο. Από εκείνο το περιστατικό όλοι άρχισαν να τον φωνάζουν Αλέξανδρο, που νεαρός ακόμα ήταν τόσο πολύ ανδρείος να τα βάλει με έξι ψημένους στον πόλεμο άντρες.

Ο Πάρις μετά το περιστατικό και μόλις έφτασαν οι βοσκοί κοντά του να του δίνουν συχαρίκια ένωσε μια αναγούλα και μια ζάλη τού έκλεισε τα μάτια και τον ξάπλωσε στο γρασίδι. Δεν ήταν δειλός, πολλές φορές τα είχε βάλει με άγριους ταύρους, καταφέροντας πάντα να τους τιθασεύσει και να σώσει κάποιον άνθρωπο ή κάποια σοδιά από το αφηνιασμένα κέρατά τους, όμως ήταν η πρώτη φορά που σκότωνε άνθρωπο και όταν το συνειδητοποίησε λιποθύμησε. Δυο μέρες κήγχε στον πυρετό, τινάζοταν, βογκούσε και παραμιλούσε. Λιπόθυμο τον έφεραν στο ιερό του Απόλλωνα, στον πατέρα μου, τον ιερέα Κεβρήνα, να τον γιατροπορέψει. Ο πατέρας μου γνώριζε από βασκανίες και γιατρικά βότανα με μαγικές ιδιότητες.

Τότε τον είδα για πρώτη φορά και χάθηκε το γέλιο από τα χείλη μου. Η καρδιά μου λαχάνιασε σαν να είχα διανύσει το ποτάμι απ' άκρη σ' άκρη. Τα χέρια μου τρεμούλιασαν σαν ο πατέρας μου πρόσταξε να του βάζω κομπρέσες στο μέτωπο βουτηγμένες σε κρασί ξινό και βάλσαμο. Και όταν συνήλθε και με κοίταξε με βλέμμα χαμένο, προσπαθώντας να καταλάβει πού βρισκόταν και ποια ήμουνα, πήρα την κομπρέσα μέσα από την πήλινη τσανάκα και την έβαλα στο μέτωπό μου. Η αρωματική δροσιά της με κράτησε στη θέση μου. Ο πατέρας μου μού πρόσταξε να του βρέχω τα χείλια που είχαν ξεραθεί από τον πυρετό και να του δίνω νερό να πίνει, όταν θα ζητούσε.

Από τότε γνωριστήκαμε και δεν έμεινε μέρα που να μην είμαστε μαζί μέσα στο δάσος. Τον πρώτο καιρό ζούσαμε

όμορφα, αχώριστοι φίλοι. Ξυπνούσε όλη η φύση όταν ανταμώνουμε κι ας με μάλωνε ο αγαπημένος μου Κεβρήνας πως ξεχνάω να καθαρίζω το ιερό του Απόλλωνα. Μαζί πηγαίναμε για βοσκή και πότιζα τον αγαπημένο μου Πάρι και τα ζώα του με δροσερό νερό απ' τις πηγές του δάσους.

Ακόμη και τότε που ήμασταν παιδιά, οι αθώες αισθήσεις μας λειτουργούσαν πάνω από τη φιλική συμπεριφορά. Παίζαμε, τραγουδούσαμε και τρώγαμε ταΐζοντας στο στόμα ο ένας τον άλλον και κοιταζόμαστε στα μάτια γεμάτοι από μια περίεργη έξαψη που δεν γνωρίζαμε ότι προερχόταν από τον πόθο. Περνώντας ο καιρός, τα παιχνίδια και τα αγγίγματα ξυπνούσαν τις μαγεμένες καρδιές μας.

Κι ένα βράδυ που μείναμε μόνοι κάτω απ' τ' άστρα, ήταν θυμάμαι μετά τις σπονδές στη γιορτή του Απόλλωνα, τότε που με χρίσανε νύμφη του δάσους, καθόμασταν στην ιερή πηγή και πλέναμε τα χέρια μας, τον άκουσα να ψιθυρίζει κοντά στ' αφτί μου: «Είσαι πολύ όμορφη μικρή μου Οινώνη».

Ανατρίχιασε η σάρκα μου πιο πολύ κι από το παρθένο παγωμένο νερό της λίμνης. Τι δυνατός που είναι ο έρωτας! Τι μεγάλο δώρο για το σώμα και το πνεύμα! Νομίζω ότι από τότε άρχισε να αλλάζει η ζωή μου. Άρχισα να βλέπω με άλλα μάτια τη δυστυχία και την ευτυχία, τον πόνο και την ντροπή. Έβλεπα τα μικρά και τα μεγάλα με το ίδιο ενδιαφέρον.

Τράβηξε το κεφάλι μου να φωτιστεί στο φως του φεγγαριού, άγγιξε με το δάχτυλό του τα χείλια μου που τρεμπαιξάν στο απαλό χάδι. «Λάμπει το λευκό σου δέρμα... τα μάτια σου είναι διάφανα, έχουν το χρώμα του αγαπημένου σου νερού»..

Στην επαφή μας σπαρτάρισα. Τα χείλια του! Ποτέ δεν θα ξεχάσω την αφή των χειλιών του επάνω μου. Μετά δεν ξέρω τι έγινε, δεν θυμάμαι τίποτα άλλο. Αυτό που ένιωθα ήταν πως είχα γεμίσει μέσα μου από μια μεγάλη αγάπη για τον Πάρι μου. Στα γόνατα έπεφτα κι όρκους έδινα κάθε βράδυ στο θεό Απόλλωνα, ότι θα ήμουν έτοιμη, αν χρειαζόταν, να δώσω τη ζωή μου για να γλιτώσω τη δική του, αν ποτέ

παρίστατο ανάγκη. Πού να ήξερα η δόλια τότε, πως η ζωή αλλάζει τα πράγματα, τις συνήθειες και τα συναισθήματα.

Ήταν η πιο ευτυχισμένη περίοδος στη ζωή μου. Κάθε μέρα στα σώματά μας ξάπλωνε ο έρωτας. Φούντωνε τα σωθικά μου, όπως φουσκώνει ο αγέρας τα νερά στο Αιγαίο πέλαγο.

Όμως, στο βλέμμα μου έλαμπε μια θλίψη που γνώριζα, το αισθανόμουν, κι ας μην ήξερα πολλά, ότι θα έφτανε κάποτε ο καιρός να μαθευτεί όλη η αλήθεια. Ποιος ήταν και ποια μοίρα είχαν χαράξει οι θεοί γι' αυτόν.

Εγώ, ως γυναίκα, ως απλή ερωμένη του, αντιλαμβανόμουν πως ο άντρας που έπαιρνε το κορμί μου δεν ήταν αληθινά ευτυχισμένος. Δεν του ήτανε αρκετή ετούτη η ζωή, δεν του ταίριαζε να μείνει για πάντα ένας ταπεινός βοσκός που ερωτεύτηκε μια νύμφη. Οι θεοί τον είχαν επιλεγμένο για άλλη ζωή κι αυτός το ένιωθε, κι ας μην ήξερε τι ήταν αυτό που δεν τον ικανοποιούσε. Δεν τον χωρούσε ο τόπος, σε κάθε ανάσα φούσκωνε το στήθος του από άγνωστες ανάγκες. Δεν τον ευχαριστούσε πια ετούτη η απομόνωση στις βουνοπλαγιές της Ίδας, όπως στα πρώιμα παιδικά του χρόνια. Τώρα μέσα του φούσκωνε η αναζήτηση. Και δίκιο είχε, νέος ήταν, ρωμαλέος, έξυπνος και όμορφος. Χόχλαζε στο αίμα του η αναζήτηση και ο πόθος, αυτή η ακόρεστη ανάγκη της σάρκας, ζάλιζε το μυαλό του και δεν ήξερε πώς να κατευνάσει μέσα του τον έρωτα, ετούτο το ζωντανό θεριό που κυλούσε στο αίμα μας. Εγώ δεν του ήμουνα αρκετή μετά από λίγο διάστημα. Ήθελε να κατακτήσει τη ζωή και ήταν θλιμμένος που δεν γνώριζε τον τρόπο.

Οι Μοίρες, που προστάζουν τις ζωές μας, αμέσως κατάλαβαν τη θλίψη του και τον οδήγησαν στην πόλη που γινότανε η μεγάλη γιορτή της αναπαραγωγής και της γονιμότητας προς τιμήν της Αφροδίτης. Ήταν μια γιορτή που άκουγα να τελείται από μικρή, αλλά ποτέ δεν την είχα ζήσει. Ποτέ δεν με είχαν αφήσει να τους ακολουθήσω και η περιέργειά μου μεγάλωνε, κι ας μην ήταν στην ουσία της, ίσως, κάτι σημαντικό.

Το ίδιο έκανε και ο αγαπημένος μου, δεν με άφησε να πάω μαζί του. Δεν ξέρω αν ήταν δικαιολογία για να φύγει μόνος του αλλά δικαιώθηκε που μου είπε: «Είσαι η ψυχή των νερών, πώς θα φύγεις από το δάσος, από τα ιερά μέρη του Απόλλωνα;»

Τη σύνεσή μου αυτή, να παραμείνω στο δάσος, συνηγόρησε και ο ιερέας και πατέρας μου Κεβρήνας και μου τόνισε -σαν με είδε μόνη και λυπημένη, να πετάω βότσαλα στην ήρεμη λίμνη: «Αγνότερη απ' όλες τις πράξεις σου είναι ο όρκος πίστης στο θεό που έδωκες. Καμιά άλλη δεν αξίζει και δεν έχει τη δύναμη να χαρίσει στην ψυχή σου την αθανασία».

Ο Πάρις μαγνήτιζε τα βλέμματα στο πέρασμά του κι έδειχνε κι ίδιος πολύ χαρούμενος. Στο βουνό είχε αφήσει τη θλίψη του να συντροφεύει τα γελάδια του κι εμένα. Πρώτη φορά ζούσε αυτό το ξεφάντωμα, όχι τόσο του πιστού και του φαγητού, αλλά της ανάμειξής του με τον πολύ κόσμο. Και με τις μορφονιές που τον περικύκλωναν με γέλια και τραγούδια χαϊδεύοντας τους βοστρύχους στο μέτωπό του και με τα βλέμματα που του έριχναν ξάναβαν το μυαλό του.

Εκεί, στην Ξακουστή Πόλη, έμαθε και του έκανε μεγάλη εντύπωση, πως στην ένδοξη Σπάρτη ο βασιλιάς Μενέλαος είχε παντρευτεί την πιο όμορφη γυναίκα της Ελλάδας, πιο όμορφη κι από την Αφροδίτη, λέγανε οι φήμες, και γι' αυτό την προσφωνούσαν Ωραία Ελένη. Άκουσε κι άλλη μια περασμένη ιστορία που συζητούσανε για τους γάμους της Θέτιδας με τον Πηλέα που είχαν γίνει στο Πήλιο. Το γαμήλιο γεύμα είχε δοθεί στη βαθιά σπηλιά το κενταύρου Χείρωνα. Καλεσμένοι ήταν όλοι οι τρανοί άρχοντες και όλοι οι θεοί του Ολύμπου. Η χρυσόλαλη λύρα του Απόλλωνα παιάνιζε δυνατά και οι Μούσες υμνούσανε τη μεγάλη δόξα που θ' αποκτούσε ο γιος του Πηλέα και της Θέτιδας. Οι θεοί ήταν πολύ ευχαριστημένοι κι έτρωγαν με όρεξη από το πλούσιο τραπέζωμα. Οι Ώρες με τις Χάριτες χόρευαν ολόγυρά τους ακολουθώντας τους ξέφρενους ρυθμούς που αντηχούσε η λύρα του Απόλλωνα.

Ο Πηλέας δέχτηκε πλούσια δώρα. Ο Χείρωνας τού έδωσε το κοντάρι του, φτιαγμένο από ξύλο μελιάς που είναι σκληρό σαν ασάλι και μεγαλώνει μόνο στα βουνά του Πηλίου. Ο θαλασσοκράτορας Ποσειδώνας του δώρισε ένα γρήγορο άτι και άλλοι θεοί μian αγαστή πανοπλία.

Όλοι παρευρίσκονταν στο γάμο εκτός από την Έριδα, τη θεά της διχόνοιας. Από παράλειψη της Θέτιδας που είχε ξεχάσει να την καλέσει. Η Έρις, βαθιά χολωμένη από την προσβολή, περιφερόταν έξω από τη σπηλιά και σκεφτότανε πώς να εκδικηθεί για να σπείρει τη διχόνοια σε θεούς και ανθρώπους. Έτσι έφερε από τους κήπους των Εσπερίδων ένα χρυσό μήλο που επάνω του είχε γράψει: «Στην καλλίστη».

Μπήκε στη σπηλιά αθόρυβα, χωρίς να τη δει κανείς, τη στιγμή που όλοι ήταν αφοσιωμένοι στο γλέντι, το άφησε στο τραπέζι, μπροστά στους θεούς. Όταν αυτοί διάβασαν τα λόγια που ήταν επάνω του χαραγμένα, ξέσπασε μεγάλη ανησυχία. Ποια από τις όμορφες θεές, η Γαμηλία Ήρα, η Πρόμαχος Αθηνά ή η Αφρογέννητη Αφροδίτη θα έπαιρνε το δώρο της ομορφότερης.

Αμάχη άναψε ανάμεσα στους θεούς, όμως κανείς δεν ήθελε να γίνει αυτός κριτής ανάμεσα στις θεές.

Αυτή την ιστορία άκουσε το τελευταίο βράδυ της γιορτής κι έκανε μεγάλη εντύπωση στον Πάρι μου.

Το επόμενο πρωινό, όπως συνήθιζε, πήγε να βοσκήσει, αλλά κουρασμένος από το ξενύχτι δίχως να το καταλάβει έπεσε σε βαθύ ύπνο. Ήταν πολύ κουρασμένος από το τριήμερο γλεντοκόπι και, όπως σας λέω, πιστέψτε με, όλοι οι άντρες της Τροίας μπεκρουλιάσανε μέχρι σκασμού.

Πάντα στις γιορτές της Άνοιξης μεθοκοπούσαν για να τινάξουνε από πάνω τους το χειμώνα, όπως λέγανε για να δικαιολογήσουν το ρεμπελιό τους.

Τα όνειρά του ήταν ακόμη ζωντανά κάτω απ' τα βλέφαρα γεμάτα πολύχρωμες εικόνες και τ' αφτιά του από φωνές, τραγούδια και μουσικές. Αν κάποιος τον έβλεπε θα καταλάβαινε αυτό που λέω, απ' το αχνό χαμόγελο που γραφότανε

στα χείλια του, πως ακόμα ζούσε στο μυαλό του τη γιορτή. Πόσο απαλή και γλυκιά ήταν η μορφή του. Κι εγώ τόσο πολύ ερωτευμένη ήμουν μαζί του, που έμεινα πλάι του αθόρυβα όλο το πρωινό να τον παρακολουθώ.

Αλλά στο όνειρό του ζούσε και κάτι άλλο. Αυτή η περιεργη ιστορία με τις τρεις θεές τού είχε κάνει μεγάλη εντύπωση και την είχε ζωντανέψει στο μυαλό του σαν να έπρεπε εκείνος να διαλέξει την ομορφότερη θεά. Κι αν οι θεοί τον επέλεγαν ως κριτή της ομορφιάς, εύκολη θα είχε επιλογή, καθώς, σαν Δάρδανος που ήταν, πίστευε στην Αφροδίτη και χωρίς δυσκολία θα την επέλεγε ως την πιο όμορφη θεά.

Αυτή η σκέψη μου για την επιλογή του πολύ με θύμωνε αλλά τον δικαιολογούσα, δε λέω όμορφη ήμουν αλλά πώς μπορούσα να παραβγώ στην ομορφιά με τη θεά Αφροδίτη; Σάμπως κι εγώ, αν ήμουνα άντρας κι έπρεπε να διαλέξω, την Αφροδίτη θα επέλεγα.

Οι ώρες σιμά του περνούσαν γρήγορα σαν τρεχούμενο νερό. Μεσημέριαζε όταν ο Πάρις μου άρχισε να ξυπνάει κι αισθανόταν πως ακόμη βρισκόταν στο γλέντι. Ανάλαφρα, όπως το φτεροκόπημα της πεταλούδας έφυγα και κρύφτηκα μέσα στην κουφάλα ενός κέδρου να μη με δει. Μόλις το μυαλό του ξεκαθάρισε, τινάχθηκε επάνω σαστισμένος. Κοίταξε τα χέρια του, ήταν αδειανά, κανένα μήλο δεν κρατούσε, κοίταξε επίμονα δεξιά αριστερά καμιά από τις θεές δεν υπήρχε μπροστά του, μόνο τα πρόβατά του έβοσκαν αμέριμνα χωρίς να ενοχλούνται από το δικό του σάστισμα.

Τι περιεργο όνειρο, αξεδιάλυτο, σκέφτηκε στρέφοντας τη ματιά του ολούθε γύρω του άλλη μια φορά για να βεβαιωθεί. Εκείνοι οι ψίθυροι όμως της Αφροδίτης που είχαν σφηνωθεί στο μυαλό του έμοιαζαν τόσο αληθινοί.

«Πάρι, θεόμορφε γιε της Εκάβης, αν γνώριζες πόση γοητεία είναι ικανή η ομορφιά σου να σκορπίσει στην καρδιά κάθε γυναίκας και πόση επιβουλή η δύναμή σου να επιβάλει, άλλο δεν θα έμενες λεπτό επάνω στην Ίδα να βόσκεις πρόβατα. Κι αν θέλεις την όμορφη Ελένη να ριζεις στην αγκαλιά σου, άλλαξε ζωή».

Χαμογέλασε, είχε πει αρκετό κρασί αυτά τα τρία προηγούμενα μερόνυχτα κι ένιωθε παραλυμένος και σε αυτή τη ζάλη απέδωσε τις σκέψεις του.

Τον κοίταξα που χαμογελούσε, κι έσκαγα από τη ζήλια μου, πόσα όμορφα να έζησε τρεις μέρες στη Τροία που η αναπόλησή τους χαράζει χαμόγελα στα χείλια του; Ποια να σκέφτεται και είναι σκορπισμένο το μυαλό και η ματιά του;

Από εκείνη την ημέρα που γνώρισε τη ζωή στην πόλη ο Πάρις, κι από εκείνο το όνειρο, είχε αλλάξει συμπεριφορά. Πλημμύριζε απογοήτευση με ό,τι κι αν έβλεπε, με ό,τι κι αν γινόταν στους στάβλους. Ούτε και μαζί μου του έκανε πια ευχαρίστηση να βγει βόλτα στα σκιερά μονοπάτια και στις καθάριες πηγές. Εκεί που μέχρι χτες χαιρόμασταν ο ένας το σώμα του άλλου. Κι όταν καθόμουνα πλάι του και άπλωνα το χέρι μου να χαϊδέψω τους βοστρύχους στο μέτωπό του, έστρεφε το κεφάλι του αντίθετα, για να μην τον αγγίξω. Ούτε το βοτάνι από ρίζα βασιλικού δεν ξεκαθάρισε το μυαλό του. Έγινε απότομος κι έπαψε να είναι γλυκός μαζί μου και να μου μιλάει, ούτε και στους συντρόφους του, που άλλοτε έβοσκαν μαζί τραγουδώντας ανέμελοι, έτεινε λόγο αναγκαίο για τη δουλειά τους. Όλα του φταίγανε, δεν άντεχε άλλο την απομόνωσή του στο βουνό. Δεν άντεχε τη μυρωδιά του στάβλου και το βάρος της προβιάς επάνω στο κορμί του.

Πήγαινε στην πηγή, πέταγε την προβιά από πάνω του σαν να ήταν αρρωστημένη σάρκα κι ολόγυμνος έπεφτε στα νερά, εκεί που άλλοτε ενώνονταν τα σώματά μας, και τριβόταν με μανία σαν να ήθελε να σβήσει από τους πόρους του τη ζωή που ζούσε.

Εγώ η Οινώνη, η νύμφη της Ίδας, μα πάντα γυναίκα πολύ ερωτευμένη, τον άφηνα να με αποπλανά αντιβαίνοντας τους όρκους μου για πίστη στο ιερό του Απόλλωνα, τόση μεγάλη ήταν η αγάπη μου. Τον είχα συνηθίσει να αφήνει τις ανάσες του επάνω μου σηκώνοντας άνεμο που έφερε μαζί πολύ έρωτα και πόθο σαν τα πλούτη του Τάνταλου. Ένιωθα τη σκληράδα του και σπαρταρούσε το κέντρο μου. Τα χείλια

του έψαχναν το κορμί μου, με γεύοτανε κι ένιωθα ότι του αρέσω. Του δινόμουνα όλη, όχι μόνο το κορμί αλλά και την ψυχή μου. Μετά τη γιορτή, όπου γνώρισε τον κόσμο, τίποτα δεν του άρεσε από την πρότερη ζωή του. Τίποτα.

Περνούσανε οι μέρες, οι εποχές, κι έπαυε να ασχολείται με τη δουλειά του βοσκού και να φροντίζει τα ζωντανά, όπως συνήθιζε να κάνει. Ήθελε να ζήσει νέα πράγματα, να κάνει πραγματικότητα όσα τού είχε -στ' όνειρό του- τάξει η Αφροδίτη.

Τι αγέρι μπήκε στο μυαλό σου, αγαπημένε μου; Ιερό σε ήθελα κι αλάθητο άσυλό μου να φωτίζεις τα σκοτάδια μου κι εσύ χάθηκες σαν σύννεφο ανάριο. Πόσο ασθενής και απίκορος¹ είναι η χάρη της Αφροδίτης μέσα σου που δεν σου εμπνέω πια τον έρωτα;

Είναι κι αυτή η Άνοιξη που φουντώνει τα φυλλοκάρδια των νέων. Ήταν ελεύθερος από υλικές φροντίδες, αλλά και δέσμιος από ετούτη τη σκληρή αγροτική ζωή που αισθανόταν να τον πλακώνει, να τον πνίγει.

Ήταν φορές που όλη μέρα περιφερόταν μέσα στο δάσος, χανόταν ανάμεσα στους θάμνους και τις συστάδες. Κι όταν η μέρα είχε προχωρήσει, εξαντλημένος ξάπλωνε στον ανθισμένο κάμπο, αφηνόταν νωχελικά στις αχτίδες του ήλιου να πυρώνει τα μέλη του. Εκεί ζωντάνευαν στο μυαλό του τα λόγια της θεάς και κυριευόταν από μια ανησυχία που δεν ήξερε πώς να τη σταματήσει.

Επέστρεφε με το κεφάλι κατεβασμένο, αδιάφορος αν όλα τα ζωντανά που έβοσκε τον είχαν ακολουθήσει στη στάνη. Πολλά κατοίκια χάθηκαν έτσι άδικα.

Κάποιο βράδυ, ο Αγέλαος φίλεψε ψομί, κρασί και ξερά σύκα σ' έναν διαλαλητή του βασιλιά, που, όπως κάθε χρόνο, πήγαινε να μηνύσει στις γύρω πόλεις την έναρξη των ταφικών αγώνων, που οργάνωνε ο Πρίαμος προς τιμήν του χαμένου παιδιού τους, που πίστευαν με τη γυναίκα του την Εκάβη πως κάποια αρκούδα θα το είχε κατασπαράξει.

¹ Ευμετάβλητος

Ετούτη τη φορά έβγαλε τη νύχτα στο φτωχικό τους γιατί είχε σκοπό να διαλέξει τον δυνατότερο ταύρο που είχε στα κοπάδια του ο βασιλιάς και θα τον έδινε ως έπαθλο στον νικητή.

Αναστατώθηκε ο Πάρις μόλις το άκουσε, καθώς ο ταύρος αυτός βρισκόταν στο δικό του το κοπάδι. Όλο το βράδυ δεν κοιμήθηκε, δεν ήξερε τι να κάνει για να μην πέσει σε άλλα χέρια ο ταύρος του. Τον συμβούλεψα να τον φέρει στο ιερό, εκεί κανείς δεν θα έψαχνε, μα κι αν τον ανακάλυπταν θα τρώμαζαν να τον πειράξουν, υποθέτοντας πως θα ανήκει στον Θεό Απόλλωνα. Αρνήθηκε. Ποτέ δεν του άρεσε να δείχνει φοβισμένος και να κρύβεται. Τότε κατάλαβα πως θα έφευγε, το είδα στο βλέμμα του και δεν λάθεψα. Το ξημέρωμα, που λίγο αποκοιμήθηκε, οι Μοίρες στήσανε στο μυαλό του την ενέδρα τους. Φώλιασαν μέσα του τη φιλοδοξία.

Είδε τον εαυτό του βασιλιά στεφανωμένο να κάθεται σε θρόνο ολόχρυσο κι απέναντι στο ξέφωτο να βλέπει μικρό το βουνό Ίδα που μέχρι τώρα ζούσε και του φάνταζε μεγάλο.

Επιθυμούσε να χωθεί μέσα στον κόσμο, να λάβει συμμετοχή στους αγώνες και με τη δύναμη που διέθετε να νικούσε τους αντιπάλους του και να ξανακέρδιζε τον ταύρο του. Να αποκτούσε δόξα, πλούτη και απολαύσεις.

Νωρίς το πρωί, πριν ο ήλιος σπάσει το τσουχτερό αγιάζι του βουνού, σηκώθηκε αποφασισμένος να φύγει από την απλή ζωή και δήλωσε δυνατά με αποφασιστικότητα να το ακούσει ο Αγέλαος και ο ντελάλης του Πριάμου πως ο ίδιος θα παραδώσει τον ταύρο.

Δεν είναι για σένα η πόλη, τον συμβούλεψε χολωμένος ο γέροντας που έβλεπε πως έτσι κι έφευγε θα τον έχανε για πάντα. Κάποτε ζούσαμε ευτυχισμένοι εδώ, τι σε έπιασε, επέμενε να τον μεταπείσει. Στις αντιρρήσεις του Αγέλαου απάντησε, απλά και ήρεμα, πως θ' ακολουθούσε τη μοίρα του και μάλλον είχε φτάσει η στιγμή για τη δική του αναζήτηση.

Εγώ δάκρυσα κι ο Αγέλαος σιώπησε, δεν βρήκε άλλα λόγια να προσθέσει. Δικαιολογούσα όμως τον Πάρι, είχε δικιο, η ζωή του ανήκε δεν ήταν πια το μικρό βοσκόπουλο,

είχε αλλάξει το πρόσωπο, το σώμα του, η σκέψη του. Ήταν πια ένας πανέμορφος άντρας γεμάτος ρώμη, με τα χαρακτηριστικά ενός ευπρεπή γόνου.

Ο Αγέλαος τότε του εξιστόρησε όλη την αλήθεια, έπρεπε να μάθει ότι τον βρήκε στο δάσος και πως δεν ήταν αληθινός γονιός του. Του μίλησε και για το χρησμό κι εκείνος χαμογέλασε αδιάφορα, σαν η σκέψη του να έτρεχε αλλού και δεν είχε καταλάβει όσα του είχε πρωτύτερα φανερώσει.

Μόνο τον κοίταζε βαθιά στα μάτια όσο μιλούσε χωρίς την παραμικρή έκπληξη, λες και ήξερε πως ήταν θετός γονιός του, λες και γνώριζε το χρησμό, ότι αυτός θα τον ζωντάνευε. Έδειχνε σαν να περιέμενε όλα αυτά τα χρόνια να δει ένα σημάδι για να φύγει. Ο γέροντας δεν κατάφερε να του πει άλλα λόγια. Έμεινε να τον κοιτάζει λυπημένος μέσα απ' τα δακρυσμένα μάτια του ψελλίζοντας τα τελευταία του λόγια: Έτσι το θέλησαν οι θεοί, έτσι γίνεται. Καλή στράτα να έχεις στη ζωή σου, παιδί μου.

Είχε δίκιο, έτσι το ήθελαν οι θεοί, εγώ, όσο κι αν τον αγαπούσα θα ακολουθούσα την προδιαγεγραμμένη μοίρα μας. Αυτός στην Τροία, εγώ στην Ίδα, στο ιερό του Απόλλωνα.

Τον παρακολουθούσα. Ετομιαζόταν με σταθερές, σίγουρες κινήσεις που έδειχναν την αμετάκλητη απόφασή του. Στα δικά μου νερά έπλυνε το κορμί του με μια ηρεμία σαν ιεροτελεστία εξαγνισμού. Φόρεσε καθαρή προβιά, καινούρια τροχάδια. Έστρωσε τα σγουρά μαλλιά του, πέρασε μια κορδέλα γύρω απ' το κεφάλι του και πήγε μπροστά στον πατέρα του που καθότανε περιλύπος σε μια πέτρα, στο σημείο που τ' άρσεε πάντα ν' αγναντεύει κάτω στα πόδια του ξαπλωμένη την πολύβουη πόλη. Ο Πάρις στάθηκε σιμά του αμίλητος και κοίταζε προς την Τροία, όταν ο Αγέλαος έστρεψε τη ματιά επάνω του, ο Πάρις άνοιξε τα χέρια του και τον αγκάλιασε.

Πατέρα, έφτασε η ώρα, ψέλλισε και ο γέροντας χώθηκε στην αγκαλιά του σαν να ήταν αυτός ο μικρότερος. Όλα θα πάνε καλά, συνέχισε με σπασμένη φωνή από συγκίνηση

ο Πάρις και στιγμές μετά τον άφησε σαν αντίδραση για να μην μπήξει και ο ίδιος τα κλάματα.

Στη δροσοπηγή δρούσιζα τα χείλια μου να σταματήσουν να καίγονται από τον πόθο να κολλήσουν στα δικά του. Σαν τον μπάτη με πήρε αγκαλιά δίχως να πει κουβέντα, σύντομο ήταν το αγκάλιασμα για να μη δυσκολέψει τον αποχωρισμό. Ένωσα την καρδιά του να πάλλεται, λες μια αγωνία να τον χτυπούσε αλύπητα. Για μια στιγμή βυθίστηκα στη ματιά του και το μυαλό μου γέμισε σκέψεις που δεν του φανέρωσα: Μικρέ μου Πάρι, σύντροφε των Μουσών, των Χαρίτων και της Αφροδίτης, οι θεοί ποτέ δεν εγκαταλείπουν τον άνθρωπο, ούτε ακόμη κι όταν βρεθεί στο βασίλειο του Πλούτωνα. Κι όπως στη γη ο εύθυμος Διόνυσος αυξάνει των δέντρων την καρποφορία, δεν υπάρχει για τη γυναικεία ψυχή ιερότερο πράγμα απ' αυτόν τον Έρωτα που επιβραβεύει τη ζωή με τη γέννηση ενός μωρού, του δικού μας.

Ποτέ δεν θα σου αποκαλύψω τούτο το μυστικό, γιατί αυτό θα το φυλάξω να γίνει η καταστροφή σου, όταν θα φτάσει η στιγμή να σε εκδικηθώ για την απιστία σου στην αγάπη μου.

Δεν είναι άσχημο δείγμα κακίας τούτες μου οι σκέψεις όταν απολαμβάνουν τη φιλανθρωπία των θεών να μοιράζονται δικαιοσύνη στους αγάριστους.

Όσες στιγμές σκεφτόμουν τούτα τα λόγια είχα ακουμπήσει τα χείλια μου στο κόκκινο σημάδι του λαιμού του που έμοιαζε λες, σμιλεμένο απ' τον έρωτα. Με άφησε αθόρυβα όπως με είχε αγκαλιάσει δίχως να πει την παραμικρή κουβέντα, μα ούτε κι εγώ κατάφερα να ψελλίσω, «μείνε κοντά μου», γιατί ήξερα πως η παράκλησή μου δεν θα έπιανε τόπο.

Πήγε στο στάβλο, έδωσε την τριχιά που είχε δεμένο τον άγριο ταύρο γύρω από τη μέση του και κίνησε για τη δοξασμένη Πόλη μας να τον παραδώσει στους σταβλίτες του παλατιού.

Τον έβλεπα να ξεμακραίνει και μεγάλωνε η λύπη μου. Θα άλλαζε η μοίρα όλων μας, η ζωή του, η ζωή του γέρου πατέρα του, η ζωή μου.

Με αυτό το παιδί, μου είπε ο Αγέλαος, είχα βρει έναν σοβαρό σκοπό να υπάρχω, τώρα μόνος μου θα μιλάω πάλι με τα ζωντανά μου.

Κούνησα το κεφάλι μου με συγκατάβαση, πώς να μιλούσα σε έναν γέροντα για τις δικές μου αισθήσεις και τους πόνους που μου προκαλούσε ο αποχωρισμός; Πώς να του εξηγούσα για όσα όμορφα είχα νιώσει μεγαλώνοντας μαζί με αυτό τον άντρα; Για το κέρδος της ψυχής, μα και την εμπειρία της πίκρας από την απιστία του; Δεν αποκρίθηκα, έμεινα στη σιωπή μου κλεισμένη και πικραμένη που δεν κατάφερα να τον κρατήσω κοντά μου για μια ζωή παρά μόνο για λίγο διάστημα, όσο διήρκεσε η ενσάρκωση των επιθυμιών του επάνω στο σώμα μου.

Για δύο στάδια το στενό γλιτσιασμένο από τα νερά μονοπάτι που θα διέσχιζε με τον άγριο ταύρο τον απότομο γκρεμό, θα δυσκόλευαν πολύ τον Πάρι. Το μονοπάτι ήταν τόσο στενό που δεν χωρούσαν και οι δυο να το διαβούν με ασφάλεια. Ο Πάρις καβάλησε τον ταύρο, ήταν ο μόνος που κατάφερε κάτι τέτοιο και ήταν η μοναδική λύση για να μην πάθει ατύχημα, αφήνοντας στο τετράποδο να οδηγήσει τη μοίρα του.

Όταν ο καημένος ο γέρο Αγέλαος σιγουρευτηκε ότι δεν κινδύνευε, για καλό κατευόδιο έκανε θυσία στον Απόλλωνα -κι εγώ ως ιέρειά του βόηθησα στη σπονδή να εισακουστούν απ' το θεό οι παρακλήσεις του.

Τρία μικρά κριάρια έσφαξε και τον παρακάλεσε να προσέχει το γιο του. Μόλις χάθηκε η παρουσία του Πάρι από τη ματιά του, φώναξε τους άλλους βοσκούς και φάγανε τα σφάγια και μεπικρούλιασαν μέχρι σκασμού, στην υγεία του.

Εγώ κλείστηκα πίσω απ' τους τοίχους του ιερού ναού, πέταξα το κορμί μου σαν φύλλο δέντρου επάνω στο κρηπίδωμα του βωμού κι έμεινα για ώρες στην άπνοη νηνεμία της παραίτησης. Ήθελα να κλάψω και δεν μου βγαине, ήθελα να ουρλιάξω και σιωπούσα, ήθελα ν' ανασάνω και πνιγόμενα, ήθελα να πεθάνω και δεν είχα το κουράγιο να το κάνω μόνη μου.

Όσο πλησίαζε, η οχλοβοή της πόλης δυνάμωνε μαζί με τις ευωδιές του καμένου κρέατος και του κρασιού. Όταν έφτασε μπροστά στα τείχη δεν μπορούσε να φανταστεί ότι ήταν τόσο μεγάλα και ακλόνητα. Τα κοίταζε έκθαμβος και συνειδητοποιούσε πως η δύναμη του βασιλιά και η σιγουριά του λαού προερχόταν από αυτά.

Απ' το βουνό ψηλά έδειχνε μικρό, ευάλωτο και μοναχικό. Δεν ξεχώριζαν οι άνθρωποι και, πολύ περισσότερο, η ασφάλεια που τους πρόσφερε. Περνώντας την πύλη βρέθηκε σε πολυκοσμία. Μουσικές, φωνές τσαρλατάνων, γέλια θεατών, απαγγελίες ποιημάτων και τύμπανα από την παλαιότερα σκορπούσαν ένα χαρούμενο πανδαιμόνιο.

Μετά την αμηχανία που ένιωσε και το χρόνο που ξόδεψε η περιέργειά του βλέποντας όλο αυτό τον κόσμο να πηγαινοέρχεται όπως ο κυματισμός της θάλασσας, παρέδωσε τον ταύρο στους βασιλικούς στάβλους. Σε μια πηγή ξέπλυne το κορμί του και καθαρός σαν ουρανός πήγε στο στίβο με μια λαχτάρα που πύρωνε στο αίμα του η διάκριση.

Οι παλαιότερες ήταν γεμάτες από νέα παλικάρια που αγωνίζονταν με ζήλο για τη νίκη. Στάθηκε ώρα πολλή σε μια παλαιότερα να παρακολουθεί έναν νέο άντρα με γυμνασμένους μύες όπου με επιδεξιότητα κι ευκολία νικούσε τον έναν μετά τον άλλον τους αντιπάλους του.

Παρακολουθούσε την τακτική του και χαμογελούσε καθώς την παρομοίαζε στο μυαλό του με τα τινάγματα που έκαναν οι ταύροι. Ο Πάρις δεν είχε παλέψει σε παλαιότερα με έναν τόσο δυνατό και ρωμαλέο άντρα, όπως επιβεβαίωνε το αποτέλεσμα να τους κατατροπώνει όλους, αλλά ένιωθε πως, αν τον αντιμετώπιζε, όπως τους αφηνιασμένους ταύρους, να πηδάει στο πλάι για να αποφεύγει τα κέρατά τους, θα κούραζε τον αντίπαλό του και θα τον νικούσε, όπως επιβαλλόταν και στους άγριους ταύρους.

Οι φωνές του διαιτητή καλούσαν τον επόμενο αντίπαλο, αλλά κανείς δεν τολμούσε να είναι το επόμενο θύμα του Δηίφοβου και να φύγει με σπασμένη μύτη ή με ένα δόντι

λιγότερο. Έτοιμος ήταν να του δώσει το έπαθλο όταν ο Πάρις έκανε ένα βήμα περνώντας μέσα στον κύκλο της παλαίστρας που ήταν χαραγμένος πάνω στην άμμο.

Γέλασαν όλοι που είδαν έναν αδύνατο τσοπάνο να θέλει να κερδίσει το γυμνασμένο γιο του βασιλιά, που κι αυτός μόλις τον είδε κάγχασε ειρωνικά με το θράσος του τσοπάνη κι έσφιξε τα δόντια του με νεύρο, μήπως και τον έκανε να φοβηθεί, τα παρατήρει και γλιτώσει τον ξυλοδαρμό.

Ο Πάρις έστεκε μπρος του με αυτοπεποίθηση και χωρίς ίχνος φόβου. Κοίταζε τον αντίπαλό του μέσα στα μάτια που άλειφε το κορμί του με λάδι γεμάτος έπαρση από τις επευφημίες του κόσμου και των φίλων του να τον παρακινούν να τελειώσει γρήγορα και να πάρει το έπαθλο.

Όταν άρχισε ο αγώνας και οι γροθιές του Δηίφοβου δεν έβρισκαν το στόχο τους, θύμωνε και θόλωνε το μυαλό του. Ο Πάρις ακολούθησε αυτή την τακτική περνώντας δεξιά αριστερά, σκύβοντας ή πισωπατώντας, ξέφευγε τα χτυπήματα και τις λαβές κάνοντας τον αντίπαλό του να κουράζεται και να χάνει την αυτοσυγκέντρωσή του.

Αγωνιζόταν σαν να είχε για αντίπαλο έναν φρενιασμένο ταύρο περιμένοντας την κατάλληλη στιγμή να τον πιάσει από τα κέρατα, μόνο που τώρα δεν θα ήταν πιάσιμο, αλλά μια γερή γροθιά που κατάφερε στο κεφάλι του εξουθενωμένου αντιπάλου του. Μια δυνατή ζάλη και καυτό αίμα κύλισε απ' τη μύτη του Δηίφοβου -και την επόμενη στιγμή σωριάστηκε ασθμαίνοντας στην άμμο.

Απόλυτη ησυχία απλώθηκε από τους θεατές για το αναπάντεχο αποτέλεσμα. Ο Δηίφοβος, βοηθούμενος από την ακολουθία του, έφυγε θυμωμένος. Δεν ήθελε να δει το διαιτητή να δαφνοστεφανώνει νικητή τον Πάρι μόνι. Για τον Δηίφοβο, που δεν ήξερε την καταγωγή του αντιπάλου του, ήταν απλώς ένας τσοπάνης.

Η παραζάλη της νίκης οδήγησε τον Πάρι να πάρει μέρος και σε άλλα αγωνίσματα νικώντας κι άλλους γιους του βασιλιά. Στο τρέξιμο τον Άντιφο και τον Έκτορα, το πιο τρα-

νό παλικάρι της Τροίας, νίκησε στον ανώμαλο δρόμο έξω από τα τείχη. Βλέποντας κι αυτούς τους άθλους του Πάρι, ο Δηίφοβος, οργισμένος τράβηξε το σπαθί του και στράφηκε εναντίον του γεμάτος μίσος. Τρομαγμένος ο Πάρις χώθηκε στο ναό του Δία για να γλιτώσει. Μπροστά στο βωμό με φλόγες που ξεπετάγονταν ζωηρές έστεκε γονατιστή μια γυναίκα που πρόφερε κάτι ακατανόητα λόγια με μια φωνή ατσάλινη σαν κάποιος άλλος να μιλούσε από μέσα της.

Φορούσε έναν κίτρινο χιτώνα, το κεφάλι της ήταν επιδέξια τυλιγμένο με ένα πέπλο. Οι άκρες του ξάπλωναν ριγμένες στο κορμί της με μικρές πιέτες. Η φασαρία από το τρεχαλητό και τις λαχανιασμένες ανάσες του Πάρι σκόρπισαν την προσήλωσή της και στρέφοντας το κεφάλι της επάνω του άστραψαν δυο άδεια μάτια.

Ο Πάρις δεν είχε καιρό να αναρωτηθεί, αν θα διέκοπτε τη τελετή της ιέρειας ή το χρησμό της, ούτε μπόρεσαν να τον τρομάξουν τα άδεια μάτια της περισσότερο από το σπαθί του Δηίφοβου και τρέχοντας κρύφτηκε πίσω από το βωμό για να προφυλαχτεί. Η φωνή του Δηίφοβου τράνταξε το χώρο και φώναξε στην Κασσάνδρα να απαγορεύσει το άσυλο του ναού σε αυτόν τον άνανδρο.

Εκείνη τινάχτηκε επάνω, τράβηξε τις καρφίδες που στερέωνε το πέπλο στα μαλλιά της και το άφησε να ξαπλώσει απαλά στους ώμους της. Κοίταξε με προσοχή αυτόν τον άγνωστο άντρα και ξάφνου μέσα στο κεφάλι της δυνάμωνε μια πίεση. Επειτα από μερικές στιγμές άρχισε να αναγνωρίζει ποιος ήταν. Τα μάτια της αγρίεψαν όσο σκεφτότανε ότι η προφητεία της επαληθευόταν. Αυτός ήταν, λοιπόν, ο άντρας που θα έφερνε την καταστροφή στη χώρα; Όλες αυτές τις στιγμές, μέχρι να πάρει κάποια απόφαση η Κασσάνδρα, είχε απλωθεί απόλυτη ησυχία.

Ο Πάρις την κοίταξε με ύφος ικεσίας, αλλά και με αρκετό θάρρος της τόνισε πως δεν θα ήταν σωστή η απόφαση να τον παραδώσει στους εξαγριωμένους διώκτες του, πριν ο βασιλιάς γίνει κριτής του.

Η φωνή του της φάνηκε οικεία. Κάτι σκίρτησε μέσα της σαν να της μίλησε κάποιος που είχε ζήσει μαζί του πολλά χρόνια. Το βλέμμα της βάρυνε στα μάτια του. Το κεφάλι της ταλαντεύτηκε σαν κάποιες εικόνες φερόμενες από το παρελθόν να ζωντάνευαν στο νου της, ενώ τα μάτια της νότισαν εξαιτίας κάποιου δυνατού συναισθήματος.

«Είσαι η φωτιά που θα κάψει τη χώρα» πρόφερε η Κασσάνδρα με σκληρή φωνή και κοίταξε τον Δηίφοβο με τους φίλους του που περιέμεναν ένα της νεύμα για να αρπάξουν στα χέρια τους τον Πάρι και τους φώναξε ότι δεν μπορούσε να τους τον παραδώσει πριν ο πατέρας τους μάθαινε πρώτα ποιος ήταν αληθινά αυτός ο ξένος. Εκείνος ήταν που θ' αποφάσιζε για την τύχη του. Αλλά και για έναν ακόμη σημαντικό λόγο, πως δεν έπρεπε να σέρνουν στη ζωή τους τη μοίρα των αδελφοκτόνων.

Τα λόγια της έφεραν αναστάτωση κι όσο αναθυμούντουσαν την προφητεία της πισωπατούσαν φοβισμένοι συζητώντας το θέμα, μέχρι που αποχώρησαν όλοι.

Τα νέα απλώθηκαν στην πόλη σαν επιδημία, όλοι αυτό συζητούσαν μέχρι που έφτασαν στ' αφτιά του Πριάμου. Γεμάτος από έκπληξη με όσα σπουδαία άκουσε, ο βασιλιάς ζήτησε αμέσως να γνωρίσει αυτό το νέο παλικάρι πριν του απονεμίει δημόσια το έπαθλο. Τον ταύρο, που ο ίδιος ο Πάρις είχε φέρει στους στάβλους του παλατιού. Κι ευτυχώς που έγινε έτσι, γιατί επάνω στη δύσκολη στιγμή παρουσιάστηκε απεσταλμένος του και διέταξε τον Πάρι να παρουσιαστεί στο παλάτι δίνοντας λύση στο πρόβλημα που είχαν βρεθεί τα τρία αδέρφια, Δηίφοβος, Πάρις και Κασσάνδρα.

Με περήφανο ύφος στεκότανε μπροστά στον Πρίαμο ο Πάρις. Στα χέρια του κρατούσε τρία στεφάνια δάφνης, όσες και οι νίκες του στους αγώνες που έδωσε. Ο Πρίαμος, καθισμένος στο θρόνο του, κοίταζε αυτό το νέο παλικάρι με περίσκεψη και μεγάλη προσοχή -σαν να έφαχνε επάνω του ένα σημάδι που να μαρτυρούσε όσες είχε για χρόνια κρυφές ελπίδες ότι θα ξανάβρισκε το χαμένο του παιδί.

Τον κοίταξε με μεγάλη προσοχή έχοντας έντονη την αίσθηση της συμπάθειας. Στις ερωτήσεις του από πού ερχόταν και ποιοι ήταν οι γονείς του άρχισε να αντιλαμβάνεται ποιος πραγματικά ήταν κι αυτό αποδεικνυόταν από ένα ύφος πραότητας που απλώθηκε στο ρυτιδιασμένο πρόσωπό του προερχόμενο από ένα χτυποκάρδι πατρικής στοργής. Για μερικές στιγμές έκλεισε τα μάτια του για να σταματήσει ίσως τη συγκίνησή του ή πιθανόν να καταπνίξει το φόβο που του ξυπνούσε ο χρησμός ότι από αυτό το βασιλόπουλο θα πέσει βαριά κατάρα στο βασίλειό του.

Η Κασσάνδρα όλη αυτή την ώρα ένιωθε αναστατωμένη που επαληθευόταν η προφητεία της. Κοίταξε τον πατέρα της με έντονο βλέμμα και του τόνισε με σταθερή φωνή να μην ξεχάσει τα δεινά που θα φέρει στη χώρα τους ο ερχομός του.

Όλοι οι παρευρισκόμενοι πάγωσαν με τη φωνή της.

Ο Πρίαμος σήκωσε το κεφάλι του και με ήρεμο και στοχαστικό τρόπο είπε πως, αν οι θεοί τόσα χρόνια τού πρόσφεραν την εύνοιά τους στο βασίλειο, ήταν γιατί ποτέ δεν πήγε κόντρα στη βούλησή τους και η επιστροφή του Πάρι είναι δική τους βούληση.

Σηκώθηκε από το θρόνο και πρόσταξε στους γιους του και στους υπόλοιπους προεστούς που ήταν συναγμένοι γύρω του να ακούσουν με προσοχή τα λόγια του.

«Είναι φορές που οι άρχοντες πρέπει να παίρνουν αποφάσεις πολύ δύσκολες. Είναι υπόχρεοι στη μοίρα τους όταν χρειαστεί ακόμη και να θυσιάσουν κάποιο αγαπημένο τους πρόσωπο για το καλό της χώρας τους. Είναι όμως εξίσου υποχρεωμένοι να υπακούουν και να σέβονται τις αποφάσεις των θεών, όποιες κι αν είναι. Αυτοί γνωρίζουν περισσότερο από εμάς ποιο πραγματικά είναι το σωστό κι αυτό κάθε φορά μας προσφέρουν».

Στη στιγμή μπήκε βιαστική στη βασιλική αίθουσα η Εκάβη, με μια ένταση να χαρακώνει πιο βαθιά τις ρυτίδες που είχε ο χρόνος χαράξει το πρόσωπό της. Όλοι παραμέριζαν στο πέρασμά της σκύβοντας τα κεφάλια τους με σεβασμό. Στάθηκε μπροστά στον Πάρι και τον κοίταξε βαθιά στα μά-

τια με βλέμμα διεισδυτικό. Το μητρικό φίλτρο από ένστικτο ξυπνούσε ένα αναφιλητό που άρχιζε να ξεσπάει στα στήθια της. Βαθιά συγκίνηση γέμισε τα μάτια της δάκρυα ψελίζοντας με σβησμένη φωνή, «αν εσύ είσαι ο Πάρις... θυμάμαι πως πρέπει να έχεις ένα κόκκινο σημάδι στο λαιμό από τη γέννα όμοιο με το φιλί που γράφεται από πάθος».

Ο Πάρις δεν χρειάστηκε ν' ακούσει δεύτερη κουβέντα, τράβηξε το ύφασμα από τον ώμο του και χαμηλά στη ρίζα του λαιμού του φάνηκε το κόκκινο σημάδι, όμοιο όπως το είχε περιγράψει η Εκάβη.

Τραντάχτηκε σύγκορμη και το μόνο που κατάφερε να πει ήταν: «Ας είναι δοξασμένοι οι θεοί που σε προστάτεψαν. Είκοσι χρόνια περάσανε με το κρύμα να με πνίγει μέχρι να σε ξαναβρώ. Πολύς καιρός, μα τώρα ανασαίνω και πάλι».

Πνιγμένη στους λυγμούς τον έσφιξε δυνατά μέσα στον κόρφο της, προφέροντας: «Παιδί μου... γιε μου».

Και ο Πάρις έδειχνε συγκινημένος, ένιωθε το τρεμούλιασμά της, μα δεν αποκορίθηκε.

Μια οχλοβοή σαν από έκπληξη απλώθηκε στην αίθουσα όταν η Εκάβη πρόσταξε τα υπόλοιπα παιδιά της να χαιρετήσουν το νέο τους αδελφό. Όλοι υπάκουσαν κι ο ένας μετά τον άλλο με ανάμεικτα συναισθήματα τον ασπάζονταν και τον καλοδέχονταν με θερμές ευχές όπως «Καλώς ήρθες. Καλώς ανταμώσαμε αδελφέ μας».

Ο Πριάμος, αγκαλιασμένος με την Εκάβη, σκούπιζαν δάκρυα ευτυχίας από την έντονη συγκίνηση που επιτέλους είχαν όλα τα παιδιά κοντά τους. Ήταν πολύ έντονη στιγμή, όλοι είχαν νοτισμένα μάτια, εκτός από την Κασσάνδρα, που μέσα στην ταραχή της αρνήθηκε να χαιρετήσει τον Πάρι και στραμμένη στους γονείς της φώναξε: «Από τώρα αρχίζει το κακό για τη χώρα... μετρήστε το χρόνο, λίγες κλειψύδες θα γυρίσετε».

Έφυγε από την αίθουσα παραπατώντας οργισμένη σαν ζαλισμένη από ένταση που δεν λόγιασαν ούτε μια στιγμή τα λόγια της.

Ο Πριάμος χαμογέλασε αμήχανα που η όμορφη κόρη του δεν υπάκουσε στις προσταγές του. Θέλοντας να αμβλύνει τις εντυπώσεις των παρευρισκομένων για την ανυπακοή της έδωσε εντολή να κάνουν πρώτα σπονδές στους θεούς και το βράδυ να δοθεί μεγάλη γιορτή προς τιμήν του νεοαποκτηθέντος γιου τους.

Ο Αινείας, γιος του Αγκίστη, βασιλιά της Δαρδανίας, ξάδερφός του από εκείνη τη στιγμή, συνόδευσε τον Πάρι στα λουτρά. Εκεί σκλάβες τον έπλυναν και τον μύρωσαν με λάδια αρωματικά της Ανατολίας. Οι θαλαμηπόλοι του έφερναν ένα σωρό πλουμιστά αραχνούφαντα ενδύματα και χρυσοκέντητους χιτώνες για να ντυθεί με τα πιο όμορφα ρούχα. Τώρα ήταν αρχοντόπουλο, κι όχι όπως πριν ένα τσοπανόπουλο.

Η αρχή μιας νέας ζωής είχε ξεκινήσει για τον Πάρι και για μένα το τέλος της σχέσης μας και το ξεκίνημα της μοναξιάς μου.

Το βράδυ, στο πλούσιο συμπόσιο που έδωσε ο Πριάμος, είχαν καλέσει όλους τους προεστούς και ιερείς της χώρας. Μέχρι κι εμένα κάλεσαν κι ακολούθησα για πρώτη φορά στη ζωή μου τον πατέρα μου στο κάστρο της Τροίας. Οι ματιές μου ρουφούσαν τις νέες πρωτόγνωρες εικόνες, μα πιο πολύ κοίταζα αυτόν. Τον θαύμαζα, είχε αλλάξει, καθόταν ανάμεσα στους γονείς του, αληθινός βασιλιάς. Φάνταζε από ομορφιά ο Πάρις, έδειχνε το μεγαλείο του κι όλες οι νέες κοπέλες του παλατιού τον κοίταζαν με αδηφάγα βλέμματα, ενώ τα σχόλια που έκαναν μεταξύ τους ήσαν αρκετά τολμηρά και γεμάτα ερωτικά υπονοούμενα.

Ο Πριάμος, ευτυχισμένος που είχε στην οικογένειά του το χαμένο του παιδί, έκανε μια σπονδή ευχαριστώντας, για άλλη μια φορά, τους θεούς κι ευχήθηκε στους συνδαιτυμόνες να περάσουν ένα όμορφο βράδυ πίνοντας ευχόμενοι στην καλή τύχη του όμορφου και ρωμαλέου γιου του.

Ανάμεικτα ήταν τα συναισθήματά μου, από τη μια λυπόμουνα που δεν θα είχα πλέον τον Πάρι κοντά μου στο βουνό, αλλά από την άλλη χαιρόμουνα που βρήκε πάλι το δρόμο του και ήταν πια ένα αρχοντόπουλο με όλα τα καλά του. Ένιωθα λύπη που δεν θα τον είχα άλλο στη ζωή μου και η ζήλια μου πύρωνε το νου που έβλεπα τα λάγνα χαμόγελα και τις γεμάτες πάθος ματιές των γυναικών. Ήξερα πως κάποιες από αυτές θα χαιρόνταν το κορμί και τις ηδονές του αγαπημένου μου. Μ' έπιανε τρέλα, ήθελα να του φωνάξω: «Έλα κοντά μου, μόνο εγώ σ' αγαπάω αληθινά». Πνιγόμουνα και σιωπούσα. Για πρώτη φορά στη ζωή μου άδειασα τρία γεμάτα μέχρι τα χείλη κύπελλα κρασί. Τούτο το κρασί που δεν άντεχα τη ζάλη του, μου είχε φανεί βάλσαμο. Το υπόλοιπο βράδυ το αιθυλικό θόλωμα κατάφερε να σκορπίσει τις στενάχωρες σκέψεις και με κράτησε σοβαρή στη ζαλισμένη νηφαλιότητά μου.

Ο Πάρις φαινόταν να έχει κάπως σαστίσει, δεν του έτυχε ποτέ τόσο δόξα και έδειχνε έκπληκτος και ντροπαλός με όσα καινούρια ζούσε, άκουγε κι έβλεπε. Μα δεν τον σκιάζομουν, εύκολα μάθαινε και ήξερε πάντα να βγαίνει από τα δύσκολα, πάντα τα κατάφερνε. Η ομορφιά του είναι το κλειδί να ανοίγει όλες τις πόρτες και να λύνονται τα προβλήματά του.

Μόλις καλόφαγαν και ήπιαν, ο Έκτορας, ο πιο αντρωμένος γιος του Πρίαμου, σηκώθηκε και υψώνοντας το γεμάτο κρασί κύπελλό του, έκανε μια αστεία πρόποση για να τον πειράξει: «Πάρι, αδερφέ μου, πρέπει μια σύζυγο αμέσως να σου βρούμε». Όλοι γελάνε και πετάνε σχόλια περιπαιχτικά. «Η παρουσία σου αναστάτωσε όλες τις γυναίκες της αυλής, πόλεμο βλέπω ν' αρχίζουνε ποια θα κερδίσει την καρδιά σου».

Χαμογελάει ο Πάρις, κάπως σαστισμένα στην αρχή, αλλά κατόπιν αντιφώνησε με σταθερή φωνή, ότι είναι ταγμένος στη θεά Αφροδίτη. Ότι αγαπάει το γυναικείο κάλλος

πιότερο κι απ' το πλουσιότερο παλάτι αν του χαρίζανε και πως αυτό το κάλλος θέλει στη ζωή να χαρεί όσο κανένας άλλος θνητός.

Σαστίσανε όλοι με όσα άκουσαν κι ανταλλάξανε βλέμματα και κουβέντες, καθώς τα λόγια του έρχονταν να επαναβεβαιώσουν όσα από τη γέννησή του είχε η Κασσάνδρα μαντέψει. Μα θαρρώ κι ο ίδιος σάστισε που είδε όλους να παραξενεύονται τόσο πολύ με όσα είπε, γιατί αγνοούσε τα μελλούμενα.

Όλοι κοίταξαν να δουν αντιδράσεις της Κασσάνδρας, αλλά εκείνη έλειπε. Είχε κλειστεί στα δώματά της με μάτια σκοτεινά και σκέψεις σκοτεινότερες απ' τα κακά μελλούμενα που έβλεπε να παίρνουν σάρκα και οστά, πως μέσα από την ομορφιά που είχε ταχτεί στον Πάρι να ζησει θα ξεπηδούσαν τα μεγαλύτερα δεινά για την Τροία και για όλους μας.

Πόσο εύκολα σε μια γυναίκα που αισθάνεται προδομένη, η μεγάλη αγάπη που νιώθει για τον εραστή της μπορεί να γίνει απαίτηση για εκδίκηση. Τούτο το αίσθημα έτρωγε το μυαλό μου. Δεν θα ησύχαζα αν δεν εκδικιόμουν. Εγώ, γεμάτη λατρεία για τον Πάρι, εγκατέλειψα τον εαυτό μου στα χέρια του, δίχως να υπολογίζω ότι έβαζα τις βάσεις να υποστώ την προδοσία. Τώρα έμαθα, η απόλυτη πίστη οδηγεί πάντα στην εξαπάτηση.

Ορκίστηκα τότε, προσευχή μου έκανα τον όρκο μου, να φτάσει η στιγμή, αγαπημένε μου, να σε ξεπληρώσω με ακριβό αντίτιμο. Κρύβω μέσα μου τον καρπό σου, αυτόν που, όπως εσύ τον έσπειρες εσύ θα τον θερίσεις, και τότε να σε δω. Ιερή θα είναι για μένα εκείνη η ανόσια στιγμή, θρήνος για σένα μόνο.

Πόσο πικρή κι αυτή η ιστορία που έζησα η δόλια νύμφη. Έβγαλα από τα σπλάχνα μου ένα βλαστάρι και το μεγάλωσα μόνο και μόνο για να πάρει εκδίκηση. Πόσο τρελή μπορεί να γίνει μια γυναίκα για έναν άντρα; Πόσο πολύ μπορεί να την τυφλώσει ο έρωτας; Πόση δύναμη έχει δώσει

η Αφροδίτη στο φαλλό, να υποτάσσει τη γυναικεία λογική μέχρι και τη μητρότητα ακόμη;

Φωτιά στο κουράγιο της σκύλας γυναίκας να στείλει το μονάκριβό της στον Άδη για να εκδικηθεί τον εραστή της. Μην απορείτε με τα σκληρά μου λόγια, την ιστορία αυτή όσες δεν τη γνωρίζουνε καιρός να τη μάθουνε να διδαχτούνε τα λάθη, τα ίδια να μην κάνουνε. Πόνεσε πολύ η ερωτευμένη καρδιά μου που δεν κατάφεραν τα θέλγητρά μου να κρατήσουνε κοντά μου τον Πάρι. Με υπομονή και μητρική στοργή μεγάλωσα το γιο μου, τον Κόρυθο. Μια άπλετη στοργή και αφοσίωση του χάρισα που την έτρεφε η εκδίκηση για την απιστία του Πάρι. Άξιο άντρα τον έκανα, να αγαπάει τη φύση και να γνωρίζει πολλά ιαματικά βοτάνια χρήσιμα για τους θνητούς. Κι όταν έγινε ώριμο παλικάρι να τραγουδάνε γι' αυτόν οι νύμφες της Ίδας, τον έστειλα να κατακτήσει την Ελένη.

Καλά υπολόγιζα, μια γυναίκα άπιστη που είχε πουλήσει το άντρα της, δεν θα του έφερε ιδιαίτερη δυσκολία. Εύκολα γίνανε φίλοι, καθημερινά συναντιόντουσαν, περπατούσαν στους κήπους κι άλλοτε κάθονταν κάτω από τις σκιερές συστάδες και μιλούσαν.

Ο Κόρυθος μια μέρα φλογισμένος από πόθο επιχειρούσε να της κλέψει ένα φιλί, μα για κακή του τύχη τον είδε ο Πάρις. Αυτό ήταν, κανείς δεν ξαναείδε τον Κόρυθο από εκείνη τη μέρα. Η άμυναλη δεν είχα υπολογίσει ετούτη την κατάληξη. Μετά κατάλαβα το οικτρό λάθος μου και κλείστηκα από τότε μέσα στο ιερό του Απόλλωνα. Για να μοιραστώ τον πόνο και να τιμωρήσω με ενοχές τον Πάρι του μήγυσα πως ο Κόρυθος ήταν ο γιος του. Ο Πάρις πνίγηκε στο κρασί εκείνο το διάστημα, οι Ερινύες φόρτωσαν τα βράδια του με βαριά σκοτεινιά. Η Ελένη τον έπεισε με τα έξυπνα λόγια της ότι εκτός απ' το σαλεμένο μυαλό μου κανείς άλλος δεν επιβεβαίωνε πως είχα παιδί μαζί του. Κανείς τόσα χρόνια που είχε φύγει μακριά μου δεν άκουσε ή έπεσε στην αντίληψή του κάτι. Κατάφερε να του αποφορτίσει τις ενοχές και

με το λάγνο σώμα της τον βοήθησε να ξεπεράσει γρήγορα αυτό το απρόσμενο περιστατικό που χαλούσε την ηρεμία της ζωής τους.

Εντελώς πλέον μόνη, με σαλεμένο μυαλό γυρνούσα όλη μέρα στο δάσος, τις νύχτες κούρνιαζα την πικραμένη ψυχή μου μέσα στο σκοτεινό ιερό του ναού. Εγώ, η πιστή ιέρισσα τ' Απόλλωνα κράτησα για μένα την πιο χυδαία στάση στη ζωή μου. Φτωχέ εαυτέ μου, πλήρωσες τίμημα βαρύ για ένα πάθος.

Λίγες είναι, κυράδες μου, οι γυναίκες που καταφέρνουν να υπομένουν στην αγάπη. Μοίρα βαριά τούτο το κληροδότημα, να μην έχουμε οι περισσότερες το σθένος να αντιμετωπίσουμε τις μικρές, τις λιγότερο ελεγχόμενες πλευρές της ψυχής μας. Δίχως να το αισθανόμαστε κυριαρχεί μέσα μας η φιλαυτία, φτάνοντας στα άκρα πράξεις και συμπεριφορές. Η ασέβεια στον Άλλον είναι απόδειξη του κακού εαυτού που κρύβουμε επιμελώς μέσα μας. Τούτη την ασέβεια έδειξα εγώ η σκύλα σε αυτούς, πατέρα και γιο, που ενώ τους αγάπησα πιο πολύ κι από τη ζωή μου, προετοίμασα το χαμό του ενός από τον άλλον.

Τώρα ομολογώ πως καθόλου δεν ήταν ιερή, όπως θα ορούσα, η στιγμή της εκδίκησης. Με πνίξανε οι Ερινύες. Μίσησα τον εαυτό μου. Η εξιλέωση της ψυχής μου έπρεπε να δοθεί από τα ίδια μου τα χέρια κι αυτό έπραξα. Τέλειωσα μόνη μου και τη δική μου ζωή. Μα ακόμη και τώρα μετανιωμένη δεν θα λυτρωθεί ποτέ η ψυχή μου, θα σέρνεται πάντα ανήσυχη στου Άδη τα σκοτάδια.